

OK a.m.b.a.

Åhave Parkvej 11, 8260 Viby J.

Årsrapport 2016

Årsrapporten er fremlagt og godkendt
på selskabets repræsentantskabsmøde

den

4/4-2017,

Dirigent

Indhold

Påtegninger	
Lederspåtegning	2
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	3
Ledelsesberetning	
Selskabsoplysninger	5
Koncernoversigt	6
Hoved- og nøgletal for koncern og moderselskab	7
Beretning	9
Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december	
Resultatopgørelse	16
Balance	17
Pengestrømsopgørelse	20
Noter, herunder anvendt regnskabspraksis	21

Påtegninger

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 for OK a.m.b.a.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og for koncernens og selskabets finansielle stilling.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

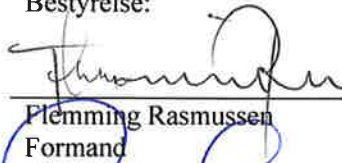
Aarhus, den 22. marts 2017

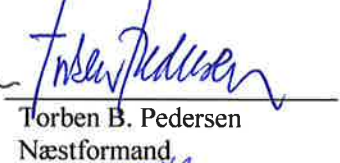
Direktion:

Jørgen Wisborg
Administrerende direktør

Niels Ole Christensen
Direktør

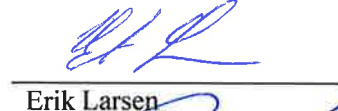
Bestyrelse:

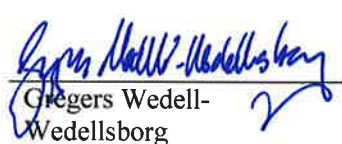

Flemming Rasmussen
Formand

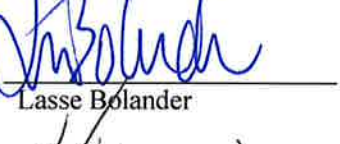

Torben B. Pedersen
Næstformand

Jens Friis

Poul Vester Pedersen

Erik Larsen

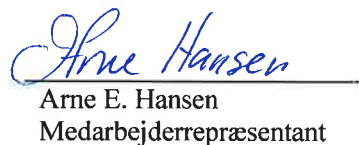

Gregers Wedell-
Wedellsborg

Lasse Bolander

Iben Schmidt Helbirk

Henrik H. Andersen

Lars Fournais

Arne E. Hansen
Medarbejderrepræsentant

Carsten Jespersen
Medarbejderrepræsentant

Jens Jørgen Nielsen
Medarbejderrepræsentant

Påtegninger

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til andelshaverne i OK a.m.b.a.

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for OK a.m.b.a. for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016. Årsregnskabet omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revision af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder

eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Aarhus, den 22. marts 2017

ERNST & YOUNG
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 30 70 02 28

Claus Hammer-Pedersen
statsaut. revisor

Lis Andersen
statsaut. revisor

Ledelsesberetning

Selskabsoplysninger

OK a.m.b.a.
Åhave Parkvej 11
8260 Viby J
Telefon: 89 32 22 11

Hjemmeside: www.ok.dk
E-mail: ok@ok.dk

CVR-nr.: 39 17 04 18
Hjemsted: Viby J

Bestyrelse

Flemming Rasmussen, formand
Torben B. Pedersen, næstformand
Jens Friis
Poul Vester Pedersen
Erik Larsen
Gregers Wedell-Wedellsborg
Lasse Bolander
Iben Schmidt Helbirk
Henrik H. Andersen
Lars Fournais
Arne E. Hansen, medarbejderrepræsentant
Carsten Jespersen, medarbejderrepræsentant
Jens Jørgen Nielsen, medarbejderrepræsentant

Direktion

Jørgen Wisborg, adm. direktør
Niels Ole Christensen, direktør

Revision

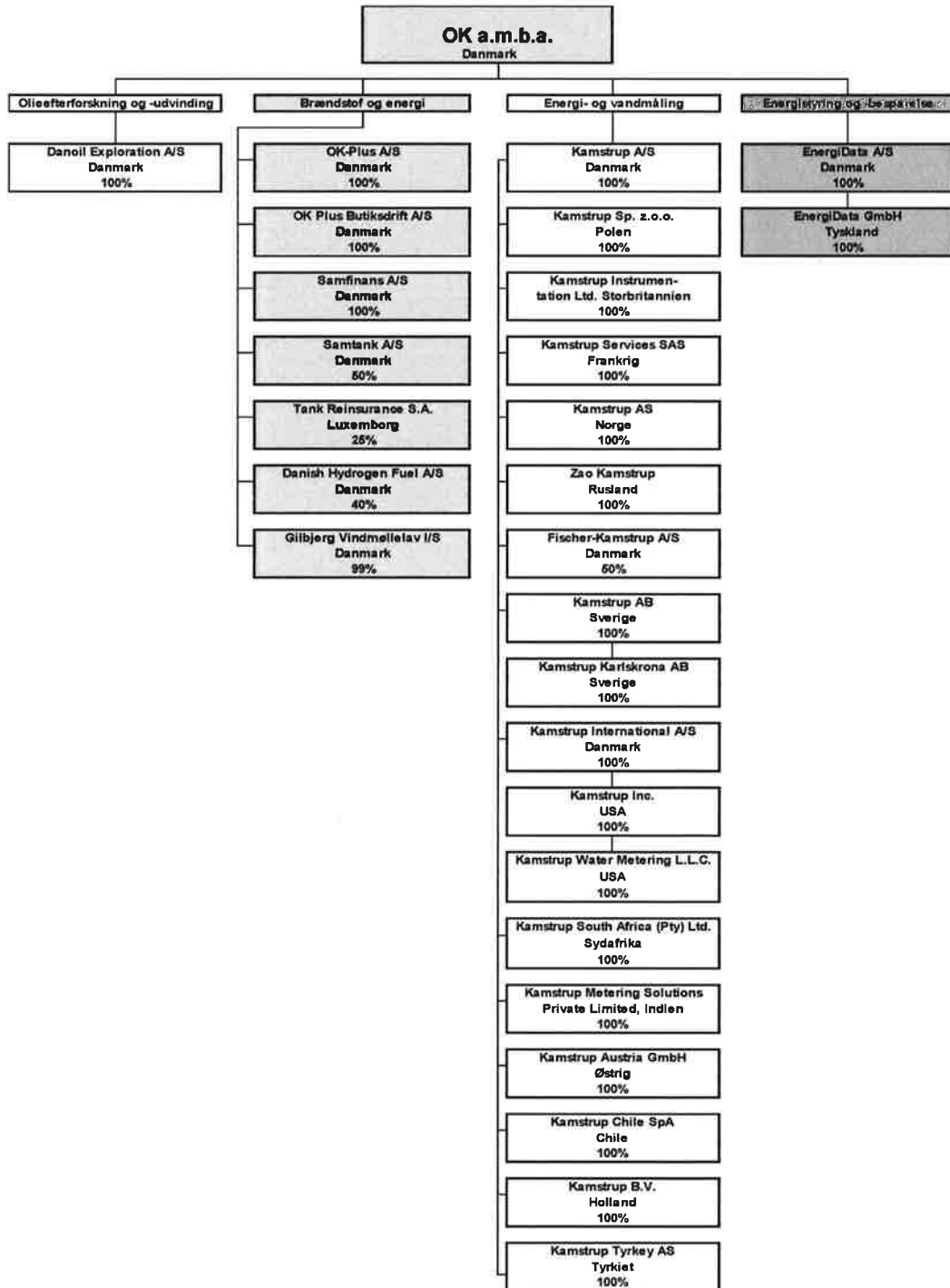
Ernst & Young
Godkendt Revisionspartnerselskab
Værkmestergade 25
Postboks 330
8100 Aarhus

Repræsentantskabsmøde

Repræsentantskabsmøde afholdes den 4. april 2017

Ledelsesberetning

Koncernoversigt

Ledelsesberetning

Hoved- og nøgletal for koncern og moderselskab

Koncernen

mio. kr.	2016	2015	2014	2013	2012
Hovedtal					
Nettoomsætning	6.947	7.321	8.457	8.909	9.234
Resultat af primær drift	391	249	326	377	417
Resultat af finansielle poster	-16	-19	-12	-8	-2
Resultat før skat	380	237	318	370	416
Skat af ordinært resultat	-85	-60	-71	-88	-102
Årets resultat	295	177	247	282	314
Nøgletal					
Anlægsaktiver	1.607	1.427	1.293	1.265	1.252
Omsætningsaktiver	2.598	2.080	2.202	2.354	2.480
Aktiver i alt	4.205	3.507	3.495	3.619	3.732
Andelskapital	449	385	318	249	190
Egenkapital	2.233	2.001	1.900	1.761	1.549
Hensatte forpligtelser	94	81	78	87	75
Langfristede gældsforpligtelser	102	112	302	513	132
Kortfristede gældsforpligtelser	1.776	1.313	1.215	1.259	1.975
Pengestrøm					
Pengestrøm fra driften	128	610	481	697	239
Pengestrøm til investering, netto	-405	-323	-185	-215	-242
Heraf til investering i materielle anlægsaktiver	-347	-247	-175	-157	-216
Pengestrøm fra finansiering	244	-267	-288	-482	-44
Pengestrøm i alt	-32	20	8	-1	-47
Nøgletal					
Overskudsgrad	5,6	3,4	3,9	4,2	4,5
Afkastningsgrad	10,5	7,4	9,5	10,5	11,9
Bruttomargin	22,6	19,6	16,7	16,9	16,6
Likviditetsgrad	1,46	1,58	1,81	1,87	1,26
Egenkapitalandel (soliditet)	53,1	57,0	54,4	48,7	41,5
Egenkapitalforrentning	13,9	9,1	13,5	17,1	22,0
Antal ansatte					
Gennemsnitligt antal ansatte	1.482	1.411	1.323	1.281	1.243
Antal ansatte ultimo året	1.588	1.472	1.347	1.294	1.252

Nøgletallene er beregnet efter definitioner og begreber omtalt under anvendt regnskabspraksis.

Nøgletal for 2014 og 2015 er ændret som følge af ændring i anvendt regnskabspraksis.

Nøgletal for 2012 og 2013 er ikke ændret.

Ledelsesberetning

Hoved- og nøgletal for koncern og moderselskab

Moderselskabet

mio. kr.	2016	2015	2014	2013	2012
Hovedtal					
Nettoomsætning	5.073	5.627	6.894	7.489	7.791
Resultat af primær drift	253	108	71	209	205
Resultat af finansielle poster	-14	-9	-10	-7	1
Resultat før skat	343	202	262	336	364
Skat af ordinært resultat	-48	-25	-15	-54	-50
Årets resultat	295	177	247	282	314
Balance					
Anlægsaktiver	1.369	1.369	1.342	1.302	1.281
Omsætningsaktiver	2.379	1.672	1.820	2.026	2.114
Aktiver i alt	3.748	3.041	3.162	3.329	3.395
Andelskapital	449	385	318	249	190
Egenkapital	2.233	2.001	1.900	1.761	1.549
Hensatte forpligtelser	14	12	13	19	22
Langfristede gældsforpligtelser	40	45	226	451	86
Kortfristede gældsforpligtelser	1.461	983	1.023	1.098	1.738
Pengestrøm					
Pengestrøm fra driften	-243	288	226	512	33
Pengestrøm til investering, netto	-7	-17	62	-3	1
Heraf til investering i materielle anlægsaktiver	-106	-133	-71	-78	-109
Pengestrøm fra finansiering	250	-259	-301	-498	-40
Pengestrøm i alt	0	12	-13	10	-6
Nøgletal					
Salgskvantum 1000 m ³ /t	1.373	1.311	1.265	1.260	1.251
Overskudsgrad	5,0	1,9	1,0	2,8	2,6
Afkastningsgrad	7,6	3,5	2,2	6,3	6,2
Bruttomargin	19,5	14,5	11,1	12,6	12,2
Likviditetsgrad	1,63	1,70	1,78	1,85	1,22
Egenkapitalandel (soliditet)	59,6	65,8	60,1	52,9	45,6
Egenkapitalforrentning	13,9	9,1	13,5	17,1	22,0
Personale					
Gennemsnitligt antal ansatte	392	380	374	384	388
Antal ansatte ultimo året	400	379	375	375	379

Nøgletallene er beregnet efter definitioner og begreber omtalt under anvendt regnskabspraksis.

Nøgletal for 2014 og 2015 er ændret som følge af ændring i anvendt regnskabspraksis.

Nøgletal for 2012 og 2013 er ikke ændret.

Ledelsesberetning

Beretning

OK koncernen

OK koncernen består af det andelsejede moderselskab OK a.m.b.a. samt en række helejede datterselskaber og associerede selskaber.

Ejerforhold

OK er et andelsselskab, der er ejet af 11.600 kunder. Ejerne vælger selskabets bestyrelse og repræsentantskab i en demokratisk struktur. Udlodning af overskud til medejerkredsen er baseret på medlemsomsætning.

Moderselskabet

OK a.m.b.a. opererer inden for følgende områder: Salg af brændstof og bilvask fra tankstationer. Salg af brændstof, olie, el, smøremidler og naturgas til private og virksomheder. Desuden dimensionerer, leverer og installerer OK oliefyr og varmepumper samt yder energiteknisk service. OK tilbyder også forsikringsydelser og mobiltelefoni.

Datterselskaber og associerede selskaber

Kamstrup A/S er blandt verdens førende leverandører af løsninger til måling og styring af energi- og vandforbrug. Intelligente målere fra Kamstrup bidrager løbende til ny, mere intelligent og omkostningseffektiv måling og håndtering af energi- og vandforsyning verden over.

Danoil Exploration A/S deltager i olie- og gasefterforskning og produktion, primært i den danske del af Nordsøen, hvor selskabet har andele i licenserne 7/89 Syd Arne, Solsort Unit, 9/95 Xana, 4/98 Xana Øst og 12/06 Robin Hood, med fundene Broder Tuck og Lille John. Desuden har Danoil en andel i den tyske licens B20008-73. I 2016 fik Danoil i forbindelse med 7. udbudsrunde desuden tildelt andele i licenserne 4/16 Robin Hood, 5/16 og 16/16.

EnergiData A/S udvikler og forhandler energiløsninger til overvågning af energiforbruget og iværksættelse af energibesparende foranstaltninger i bygninger og bygningskomplekser, fx indkøbscentre, offentlige ejendomme, undervisningsinstitutioner og boligforeninger.

OK Plus A/S fungerer som kædekontor for OK Plus-butikkerne, der ligger i tilknytning til OK-tankstationer rundt om i landet.

OK Plus Butiksdrift A/S driver OK Plus-butikker i koncernens eget regi.

Samfinans A/S yder anlægsfinansiering til forhandlere tilknyttet OK.

Samtank A/S (50 % ejet) varetager oplagring af brændstof for aktionærerne.

Tank Reinsurance (25 % ejet) varetager forsikringskader i relation til fyringsoliekunder.

Danish Hydrogen Fuel A/S (40 % ejet) varetager drift af brintstationer i Danmark.

Gilbjerg Vindmøllelav I/S (99 % ejet) varetager drift af vindmølle.

Ledelsesberetning

Beretning

Udvikling i koncernens aktiviteter og økonomiske forhold

Årets resultat

Koncernresultatet blev et overskud på 380 mio. kr. før skat, hvilket anses for tilfredsstillende. Dette resultat er i al væsentlighed opnået gennem en udvidelse af aktiviteterne i alle selskaber. Årets resultat udmønter sig i en udlodning til OK's medejere på i alt 150 mio. kr. Dette er den største udlodning i selskabets historie.

Udviklingen på koncernens hovedområder

OK a.m.b.a.: Brændstof og energi

OK har øget volumenomsætningen. Dette er sket gennem en styrket udvikling i salget af brændstof fra tankstationer og til transport samt en fortsat solid tilstedeværelse indenfor boligopvarmning. Fokus på optimering af kundeoplevelse og drift i det etablerede distributions- og salgsnet har ligeledes bidraget væsentligt til den positive udvikling i 2016.

Kamstrup A/S: Energi- og vandmåling

Samlet set har Kamstrup oplevet øget vækst i 2016. Der har været vækst på el- og vandmåler-forretningsområderne, mens forretningsområdet for varmemålere har været stagnerende.

Danoil Exploration A/S: Olieeftersforskning og –udvinding

Produktionen på Syd Arne feltet faldt mere end forventet, mens færre efterforskningsaktiviteter medførte besparelser på efterforskningsomkostningerne. Koncessionshaverne i Syd Arne fik en 20 års licensforlængelse, og licensen løber nu frem til 2047. Robin Hood-fundene i licens 12/06 og 4/16 er erklæret kommercielle, og konsortierne er blevet tildelt licens 30 år frem.

EnergiData A/S: Energistyring og -besparelse

Resultatet af aktiviteterne indenfor energistyring og -besparelser er under det forventede. Der er investeret betydeligt i udvidelser af medarbejderstaben, i produktudvikling og i nye aktiviteter, herunder rettet mod eksportmarkedet. I forbindelse med lanceringen af nye systemer er der foretaget nedskrivning af udfaset softwareudvikling.

Konjunkturudvikling og soliditet

Stigningen i verdensmarkedsprisen på olie hen over året medførte en konjunkturgevinst på 59 mio. kr. De stigende oliepriser betød forøget pengebinding i lagre og udeståender. Koncernens balance blev derved forøget, så soliditeten ved årets udgang var reduceret fra 57,0 % i 2015 til 53,1 % i 2016.

Ledelsesberetning

Beretning

Rente- og valutakursudvikling

Den vedvarende lave rente i 2016 har fastholdt koncernens finansieringsomkostninger på et fortsat lavt niveau trods en forøgelse af lånebehovet i forhold til året før.

Forventninger til 2017

For 2017 forventes et koncernresultat på samme niveau som i 2016. Dette er baseret på fortsat lønsom drift af de eksisterende forretningsområder, fortsat vækst i Kamstrups vandmålerforretning samt færre planlagte efterforskningsaktiviteter i Danoil Exploration.

Udvikling i moderselskabets aktiviteter og økonomiske forhold

Årets resultat

Resultatet af den primære drift i moderselskabet OK a.m.b.a. blev et overskud på 253 mio. kr. OK har formået at skabe gode resultater i et marked, der er præget af hård konkurrence, opbrud og mange mærkeskift.

Bilistmarkedet

Brændstof

Salget af brændstof fra tankstationer er øget i et marked, der var svagt stigende på grund af et voksende antal ny-indregistrerede personbiler. OK er således fortsat Danmarks største benzinmærke. Tankstationsmarkedet var året igennem præget af stærk priskonkurrence og mærkeskift på tankstationer i hele landet. OK valgte at fastholde sin konkurrencekraft i markedet og samtidig fokusere på at anvende ny teknologi til kundens fordel. OK's betalings-app blev udvidet med nye faciliteter, og der blev igangsat en udrulning af kontaktløs dankort-betaling på OK-tankstationer. Desuden blev antallet af infoskærme på tankstationerne udvidet betydeligt, og ved årets udgang var der installeret infoskærme på over 200 stationer.

Bilvask

Salget af bilvask var stigende i 2016, og udbygningen af kæden af vaskehaller fortsatte. I 2016 nåede antallet af vaskehaller i OK-kæden op på 124, og heraf er de 99 forsynet med vandbesparende, biologisk rensningsanlæg og bærer det nordiske miljømærke Svanen. En række vaskehaller er desuden forsynet med solcelleanlæg, der leverer en del af strømmen til anlæggets drift.

For yderligere at forbedre kundeoplevelsen i forbindelse med bilvask lancerede OK i 2016 en ny facilitet i OK's betalingsapp, som gør det muligt at starte og betale bilvasken direkte fra en smartphone samt blive siddende i bilen, mens den vaskes.

Ledelsesberetning

Beretning

Abonnementsprodukter

Inden for mobiltelefoni blev der i det forgangne år arbejdet både med at konsolidere OK's position på markedet og udvikle nye og endnu mere kundevenlige produkter. På forsikringsområdet har OK tilpasset produkter og priser til de samlede behov, som OK's kunder har.

Transport, landbrug og industri

OK's kæde af Truck Diesel-stationer har haft solid fremgang og kæden udbygges løbende. Arbejdet med at levere skræddersyet kundeservice fortsatte, blandt andet gennem videreudvikling af serviceløsninger og digital kortsikkerhed.

Den gode udvikling på transportområdet skyldes udvidelse af samarbejdet med en række større kunder på transport- og landbrugsområdet, samt at OK har vundet en række offentlige udbud.

Salget af smøremidler, herunder til industrien, udviser markant vækst, ikke mindst på grund af den nationale lagerføring, det stærke sortiment og den service, som OK tilbyder.

OK har i årets løb konsolideret sig som leverandør af større varmepumpeløsninger til erhverv, blandt andet i forbindelse med opførelse af den nye letbane i Aarhus.

Boligopvarmning

Markedet for salg af fyringsolie til private har generelt været faldende de senere år, og der bliver stadig længere mellem de oliefyrsopvarmede boliger. OK ønsker dog fortsat at servicere dette trofaste markedssegment og har øget sin markedsandel i det forløbne år.

I 2016 fik OK del i Energistyrelsens støtteordning til etablering af varmepumper i det åbne land og indledte det forberedende arbejde til en ny forretningsmodel for varmepumper til private. I øvrigt konsoliderede OK sig som en af Danmarks førende leverandører af luft-til-vand varmepumper og jordvarmeanlæg.

El til boliger

Indførelsen af den nye engrosmodel i april blev problematisk både i branchen generelt og i OK. Der opstod betydelige IT-problemer, som forringede servicen i forhold til elkunderne. Der har i årets løb været anvendt betragtelige ressourcer på at løse problemerne, og de forventes at blive fuldstændig løst i løbet af få måneder. I øvrigt har OK haft en god tilgang af elkunder.

Ledelsesberetning

Beretning

Udvikling i datterselskaber og associerede selskaber

Kamstrup A/S

I 2016 øgede Kamstrup atter sine globale markedsandele på trods af fortsat skærpet konkurrence, og omsætningen voksede i 2016 til 1,7 mia. kr.

En væsentlig årsag til væksten er resultaterne af de seneste års produktudvikling, idet en række succesfulde produktlanceringer blev gennemført i 2016. Disse har forstærket Kamstrups konkurrenceevne gennem produkternes øgede funktionalitet.

Løbende investeringer i fabriksautomatisering samt en række forbedringer gennem Lean-aktiviteter har yderligere bidraget til øget konkurrencekraft og et højt, konsistent kvalitetsniveau. Store investeringer i 2016, herunder også ny fabriksbygning til vandmålere, betyder et øget behov for finansiering, men Kamstrup er fortsat i en god finansiell position. En forstærket indsats på markedsføring, salg og produktudvikling har igen i 2016 øget kapacitetsomkostningerne og forventes at føre til fortsat stigende markedsandele. Ligeledes forventes der etablering på flere nye markeder i 2017.

Årets resultat er lavere end i 2015, men dette skyldes først og fremmest forøgede omkostninger til udvikling af fremtidige markeder og produkter i 2016.

Årets resultat er 125,0 mio. kr. efter skat.

Danoil Exploration A/S

Produktionen på Syd Arne har i 2016 været på ca. 5,9 mio. tønder råolie og 310 mio. m³ gas mod 6,5 mio. tønder olie og 265 mio. m³ gas i 2015. Især tekniske problemer med vandinjektion har lagt en dæmper på produktionen, som derfor har været skuffende i forhold til forventningerne. Syd Arne fik i 2016 forlænget tilladelsen til at producere i yderligere 20 år, mens Robin Hood-licensen blev erklæret kommerciel og tildelt licens på 30 år.

Omsætningen i selskabet har været på 33,8 mio. kr., hvilket er 6,9 mio. kr. mindre end sidste år. Nedgangen kan hovedsageligt tilskrives den faldende produktion.

Årets resultat er -5,6 mio. kr. efter skat.

Ledelsesberetning

Beretning

EnergiData A/S

Selskabets nye produkt, MinEnergi 2.0, er lanceret og afsat til flere større kunder. Selskabet har i 2016 etableret datterselskab i Tyskland, hvor firmaets produkter og ydelser afsættes til det tyske marked. Der investeres fortsat i produktudvikling og international ekspansion, hvilket afspejles i årets resultat, der ender negativt. Der er foretaget en ekstraordinær nedskrivning af immaterielle anlægsaktiver på 8,5 mio. kr.

Selskabet har i december indgået en større drifts- og serviceaftale med Coop, som forventes at generere betydelig ekstra aktivitet i 2017.

Årets resultat er -9,6 mio. kr. efter skat.

OK Plus A/S

OK Plus har også i 2016 haft stort fokus på konceptudvikling i bestræbelserne på at klare sig i et marked, der er præget af hård konkurrence. Kæden har i 2016 løftet niveauet yderligere på butiksudtryk og udvalgte koncepter.

Årets resultat er -0,1 mio. kr. efter skat.

OK Plus Butiksdrift A/S

Årets resultat er 0,2 mio. kr. efter skat.

Samfinans A/S

Årets resultat er 1,8 mio. kr. efter skat.

Samtank A/S

OK's andel af årets resultat er 1,3 mio. kr. efter skat.

Tank Reinsurance S.A.

OK's andel af årets resultat er 2,1 mio. kr. efter skat.

Danish Hydrogen Fuel A/S

OK's andel af årets resultat er 0 mio. kr. efter skat.

Gilbjerg Vindmøllelav I/S

OK's andel af årets resultat er 0,3 mio. kr. efter skat.

Ledelsesberetning

Beretning

OK's ansvarlighedsrapport

Den lovpligtige redegørelse for OK's forvaltning af sit ansvar som virksomhed i forhold til mennesker og miljø findes på:

<http://ipaper.ipapercms.dk/OK/Regnskab/csr-2016/csr-rapport-2016/>

Særlige risici

Markedsrisiko

Koncernen er eksponeret overfor prisdannelsen på olie og el. Der henvises endvidere til note 21 i denne årsrapport.

Kreditrisiko

Der ydes betydelige kreditter til koncernens kunder, hovedsagligt i form af varekreditter. Det er selskabets politik løbende at kreditvurdere kunderne.

Kreditrisikoen nedbringes endvidere gennem kreditforsikring af større kundekreditter.

Renterisiko

Koncernen er hovedsagligt finansieret med banklån med kort rente og er derved eksponeret overfor udsving i renten. Det er koncernens politik løbende at vurdere en delvis afdækning af renterisikoen.

Valutarisiko

Koncernen er eksponeret overfor valutarisici fra primært USD, GBP, NOK og SEK. Der henvises endvidere til note 21 i denne årsrapport.

Miljørisiko

Koncernen opbevarer og håndterer store mængder af flydende brændstoffer og er derfor eksponeret for risiko for oliespild. Dette imødegås gennem fastlæggelse af sikkerhedsprocedurer og uddannelsesprogrammer for de medarbejdere, som håndterer brændstofferne. Derudover afdækker koncernen risikoen gennem forsikringsprogrammer.

Vidensressourcer

I forhold til koncernens forretningsgrundlag er det afgørende, at koncernen kan rekruttere og fastholde medarbejdere med et højt uddannelsesniveau, såvel som medarbejdere med faglig og teknologisk indsigt i koncernen forskellige forretningsområder. Koncernen fører en attraktiv personalepolitik og har ikke problemer med at tiltrække veluddannede og kompetente medarbejdere.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Resultatopgørelse

tkr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2016	2015	2016	2015
Varesalg inklusive energifgifter, tariffer og moms		15.224.804	14.517.142	13.197.053	12.651.705
Energifgifter, tariffer og moms		-8.277.381	-7.196.417	-8.124.016	-7.024.796
Nettoomsætning	1	6.947.423	7.320.725	5.073.037	5.626.909
Vareforbrug og produktionsomkostninger	2	-5.380.568	-5.889.235	-4.081.743	-4.812.762
Bruttoresultat		1.566.855	1.431.490	991.294	814.147
Logistikomkostninger	2	-144.517	-151.352	-144.517	-151.352
Salgsomkostninger	2	-799.384	-815.394	-453.673	-426.842
Administrationsomkostninger	2,3	-236.975	-217.980	-139.969	-129.104
Andre driftsindtægter		5.064	2.104	282	766
Resultat af primær drift		391.043	248.868	253.417	107.615
Resultat efter skat i datterselskaber	4	0	0	101.103	96.407
Resultat efter skat i associerede selskaber	5	5.309	8.091	2.772	7.514
Indtægter af værdipapirer	6	2.684	2.948	0	410
Finansielle indtægter	6	30.227	15.416	27.210	16.131
Finansielle omkostninger	7	-48.889	-37.633	-41.651	-26.020
Resultat før skat		380.374	237.690	342.851	202.057
Skat af ordinært resultat	8	-85.176	-60.233	-47.657	-24.661
Årets resultat		295.198	177.457	295.194	177.396

Koncernens resultat fordeler sig således:

tkr.	2016	2015
Andelshavere i OK a.m.b.a.	295.194	177.396
Minoritetsaktionærer	4	61
Årets resultat for koncernen	295.198	177.457

Forslag til resultatdisponering

tkr.	2016	2015	
Forrentning af andelskapitalen		4.495	3.853
Udbytte		72.500	70.000
Udstedelse af fondsandelsbeviser		72.500	70.000
Henlæggelse til reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode		103.875	103.921
Overført resultat		41.824	-70.378
		295.194	177.396

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Balance

tkr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2016	2015	2016	2015
AKTIVER					
Anlægsaktiver					
Immaterielle anlægsaktiver					
	9				
Færdiggjorte udviklingsprojekter		80.044	61.064	0	0
Udviklingsprojekter under udførelse		31.359	35.186	0	0
Goodwill		16.504	34.940	16.504	20.935
Software		23.014	27.517	16.220	19.521
Licenser i olieudvinding		1.705	1.860	0	0
Immaterielle anlægsaktiver i alt		152.626	160.567	32.724	40.456
Materielle anlægsaktiver					
	10				
Grunde og bygninger		564.848	544.559	435.527	436.536
Tekniske anlæg og maskiner		294.169	286.137	171.145	198.266
Driftsmateriel og inventar		141.791	112.205	117.353	86.506
Investeringer, olieudvinding		189.131	184.958	0	0
Igangværende investeringer / forudbetalinger		188.273	50.010	7.483	5.540
Materielle anlægsaktiver i alt		1.378.212	1.177.869	731.508	726.848
Finansielle anlægsaktiver					
Kapitalandele i datterselskaber	4	0	0	577.339	573.019
Kapitalandele i associerede selskaber	5	28.127	27.296	25.207	26.338
Andre tilgodehavender	11	21.552	22.181	2.149	2.453
Andre værdipapirer	12	27.176	39.492	93	93
Finansielle anlægsaktiver i alt		76.855	88.969	604.788	601.903
Anlægsaktiver i alt		1.607.693	1.427.405	1.369.020	1.369.207
Omsætningsaktiver					
Udskudt skatteaktiv	17	11.000	14.208	0	0
Varebeholdninger					
Råvarer og hjælpematerialer		127.808	95.487	0	0
Varer under fremstilling		8.043	5.169	0	0
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer		403.416	378.347	379.523	351.310
Varebeholdninger i alt		539.267	479.003	379.523	351.310
Tilgodehavender					
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		1.603.027	1.258.433	1.320.717	1.060.155
Igangværende arbejder for fremmed regning	13	138.194	130.823	6.658	15.189
Tilgodehavende hos datterselskaber		0	0	410.648	131.125
Andre tilgodehavender	22	258.331	99.649	241.083	76.438
Tilgodehavende selskabsskat	14	3.717	24.122	0	19.036
Periodeafgrænsningsposter	15	8.868	6.337	7.447	5.840
Tilgodehavender i alt		2.012.137	1.519.364	1.986.553	1.307.783
Likvide beholdninger		35.329	67.249	12.513	12.818
Omsætningsaktiver i alt		2.597.733	2.079.824	2.378.589	1.671.911
AKTIVER I ALT		4.205.426	3.507.229	3.747.609	3.041.118

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Balance

tkr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2016	2015	2016	2015
PASSIVER					
Egenkapital					
Andelskapital		449.485	385.316	449.485	385.316
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode		0	0	314.022	342.886
Reservefond		1.647.172	1.505.142	1.328.662	1.157.382
Hedging reserve		-12.888	-33.666	-8.400	-28.792
Foreslået forrentning, udbytte og udstedelse af fondsandele		149.495	143.853	149.495	143.853
Minoritetesinteresser		125	199	0	0
Egenkapital i alt		2.233.389	2.000.844	2.233.264	2.000.645
Hensatte forpligtelser					
Udskudt skat	16	49.566	39.137	8.704	3.487
Andre hensatte forpligtelser	17	44.848	41.535	5.245	9.036
Hensatte forpligtelser i alt		94.414	80.672	13.949	12.523
Gældsforpligtelser					
Langfristede gældsforpligtelser					
Realkreditinstitutter	18	101.034	112.130	39.255	44.930
Leasingforpligtelser		865	458	0	0
Langfristede gældsforpligtelser i alt		101.899	112.588	39.255	44.930
Kortfristede gældsforpligtelser					
Kortfristet del af langfristede gældsforpligtelser	18	10.494	11.682	4.956	5.293
Kreditinstitutter		334.257	210	334.206	0
Igangværende arbejder for fremmed regning	13	32.018	51.287	0	3.030
Forudbetalinger fra kunder		104.387	95.156	76.174	65.978
Leverandørgæld		312.208	243.392	214.294	142.919
Gæld til datterselskaber		0	0	23.565	18.594
Gæld til associerede selskaber		671	3.100	1.217	457
Offentlige afgifter		533.193	517.453	533.193	517.453
Skyldig selskabsskat	14	9.785	4.331	9.785	0
Anden gæld	22	426.562	386.514	252.999	229.296
Periodeafgrænsningsposter		12.149	0	10.752	0
Kortfristede gældsforpligtelser i alt		1.775.724	1.313.125	1.461.141	983.020
Gældsforpligtelser i alt		1.877.623	1.425.713	1.500.396	1.027.950
PASSIVER I ALT		4.205.426	3.507.229	3.747.609	3.041.118
Finansielle risici					
Finansielle instrumenter	21				
Regnskabsmæssig sikring	22				
Kontraktlige forpligtelser, eventualposter og sikkerhedsstillelser	23				
Nærtstående parter	24				
Anvendt regnskabspraksis	25				
	26				

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Egenkapitalopgørelse

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Andelskapital				
Andelskapital 1. januar	385.316	318.237	385.316	318.237
Nytegninger/forhøjelser	70.549	71.299	70.549	71.299
Udbetalt ved udmeldelse	-6.380	-3.899	-5.828	-3.899
Overført til reservefond i forbindelse med udmelding	0	-321	-552	-321
Andelskapital 31. december	449.485	385.316	449.485	385.316
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode				
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode 1. januar	0	0	342.886	414.732
Overført fra resultatdisponering	0	0	103.875	103.921
Overført til reservefond	0	0	-128.789	-180.000
Valutakursregulering af udenlandske datterselskaber	0	0	-4.336	3.356
Regulering af afledte finansielle instrumenter, som ligger til sikring til dagsværdi	0	0	809	1.138
Skat af året regulering til dagsværdi af afledte finansielle instrumenter til sikring	0	0	-423	-261
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode 31. december	0	0	314.022	342.886
Reservefond				
Reservefond 1. januar *	1.505.142	1.468.545	1.157.382	1.048.062
Overført ved andelshaveres udmeldelse m.v.	552	321	552	321
For meget afsat forrentning og udbytte	115	-623	115	-623
Valutakursreguleringer af udenlandske datterselskaber	-4.336	3.356	0	0
Overført fra reserve for nettoopskrivning	0	0	128.789	180.000
Overført fra resultatdisponering	145.699	33.543	41.824	-70.378
Reservefond 31. december	1.647.172	1.505.142	1.328.662	1.157.382
Hedging reserve				
Hedging reserve 1. januar	-33.666	-29.794	-28.792	-24.043
Regulering af afledte finansielle instrumenter, som ligger til sikring til dagsværdi	27.485	-4.778	26.748	-5.886
Skat af året regulering til dagsværdi af afledte finansielle instrumenter til sikring	-6.707	906	-6.356	1.137
Hedging reserve 31. december	-12.888	-33.666	-8.400	-28.792
Foreslået forrentning, udbytte og udstedelse af fondsandele				
Foreslået forrentning af andelskapital og udbytte 1. januar	73.853	73.182	73.853	73.182
Betalt forrentning af andelskapital og udbytte	-73.853	-73.182	-73.853	-73.182
Fondsandele 1. januar	70.000	70.000	70.000	70.000
Overført fondsandele	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
Overført fra resultatdisponering, forrentning og udbytte	76.995	73.853	76.995	73.853
Overført fra resultatdisponering, fondsandele	72.500	70.000	72.500	70.000
Foreslået forrentning, udbytte og udstedelse af fondsandele 31. december	149.495	143.853	149.495	143.853
Minoritetsinteresser				
Minoritetsinteresser 1. januar	199	186	0	0
Afgang	-199	0	0	0
Tilgang	121	0	0	0
Overført fra resultatdisponering	4	13	0	0
Minoritetsinteresser 31. december	125	199	0	0
Egenkapital 31. december	2.233.389	2.000.844	2.233.264	2.000.645

* se anvendt regnskabspraksis

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Pengestrømsopgørelse

tkr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2016	2015	2016	2015
Årets resultat		295.198	177.457	295.194	177.396
Reguleringer	19	324.590	260.870	61.318	21.167
Pengestrøm fra primær drift før ændring i driftskapital		619.788	438.327	356.512	198.563
Ændring i driftskapital	20	-421.987	202.907	-539.266	112.966
Pengestrøm fra primær drift før finansielle poster		197.801	641.234	-182.754	311.529
Indtægter af værdipapirer (pantebreve)		2.684	2.948	0	0
Finansielle indtægter	6	30.227	15.416	27.210	16.541
Finansielle omkostninger	7	-48.889	-37.633	-41.651	-26.020
Pengestrøm fra ordinær drift før skat		181.823	621.965	-197.195	302.050
Betalt selskabsskat	14	-53.485	-12.249	-46.118	-14.457
Pengestrøm fra driftsaktivitet		128.338	609.716	-243.313	287.593
Køb af immaterielle anlægsaktiver		-81.216	-75.889	-20.417	-25.514
Køb af materielle anlægsaktiver		-346.690	-246.917	-106.360	-132.528
Køb af finansielle anlægsaktiver		-1.029	-23.073	-10.700	-57.515
Salg af materielle anlægsaktiver		139	6.560	-1.204	11.806
Salg af finansielle anlægsaktiver		18.865	4.717	304	-2.453
Udbytte fra tilknyttede selskaber		5.178	11.454	131.603	189.654
Pengestrøm til investeringsaktivitet		-404.753	-323.148	-6.774	-16.550
Fremmedfinansiering:					
Afdrag på langfristet gæld hos realkreditinstitut		-10.942	-12.480	-5.407	-4.939
Medarbejderobligationsgæld		0	-2.132	0	-2.132
Afdrag på langfristet gæld hos kreditinstitut		0	-175.355	0	-175.355
Optagelse af kortfristet gæld hos kreditinstitut		334.047	-175	334.206	0
Leasingforpligtelser		407	-263	0	0
Andelshavere:					
Indbetalt andelskapital		549	1.299	549	1.299
Udbetalt andelskapital		-5.828	-3.899	-5.828	-3.899
Udbetalt forrentning af andelskapital og udbytte		-73.738	-73.805	-73.738	-73.805
Pengestrøm fra finansieringsaktivitet		244.495	-266.810	249.782	-258.831
Årets pengestrøm fra drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet		-31.920	19.758	-305	12.212
Likvider, primo		67.249	47.491	12.818	606
Likvider, ultimo		35.329	67.249	12.513	12.818

Pengestrømsopgørelsen kan ikke direkte udledes af koncern- og årsregnskabet's øvrige bestanddele.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

1 Segmentoplysninger

Aktiviteter - primært segment – 2016 for koncernen

tkr.	Brændstof og energi	Energi- og vandmåling	Olieefter- forskning og -udvinding	Energistyring og -besparelse	Øvrige/ elimine- ringer	Kon- cern i alt
Nettoomsætning	5.170.402	1.739.943	33.800	18.546	-15.268	6.947.423
Resultat af primær drift	256.667	165.986	-6.354	-14.841	-10.415	391.043
Årets resultat	187.700	124.690	-5.562	-11.630	0	295.198
Anlægsaktiver	1.437.558	548.448	192.131	8.476	-578.920	1.607.693
Omsætningsaktiver	2.419.469	596.847	11.711	12.848	-443.142	2.597.733
Segmentaktiver	3.857.027	1.145.295	203.842	21.324	-1.022.062	4.205.426
Hensatte forpligtelser	14.820	47.746	31.576	1.658	-1.386	94.414
Gældsforpligtelser	1.525.135	654.592	131.595	8.057	-441.756	1.877.623
Segmentforpligtelser	1.539.955	702.338	163.171	9.715	-443.142	1.972.037

Aktiviteter - primært segment – 2015 for koncernen

tkr.	Brændstof og energi	Energi- og vandmåling	Olieefter- forskning og -udvinding	Energistyring og -besparelse	Øvrige/ elimine- ringer	Kon- cern i alt
Nettoomsætning	5.734.090	1.523.888	40.670	32.239	-10.162	7.320.725
Resultat af primær drift	108.411	207.607	-58.520	-723	-7.907	248.868
Årets resultat	76.143	152.200	-50.223	-663	0	177.457
Anlægsaktiver	1.431.015	355.553	195.068	12.375	-566.606	1.427.405
Omsætningsaktiver	1.697.452	514.539	28.326	14.008	-174.501	2.079.824
Segmentaktiver	3.128.467	870.092	223.394	26.383	-741.107	3.507.229
Hensatte forpligtelser	13.374	38.509	28.816	1.690	-1.717	80.672
Gældsforpligtelser	1.053.224	382.375	148.345	14.554	-172.785	1.425.713
Segmentforpligtelser	1.066.598	420.884	177.161	16.244	-174.502	1.506.385

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

1 Segmentoplysninger (fortsat)

Segmentoplysninger for moderselskabet

I overensstemmelse med overgangsreglerne til årsregnskabsloven udelades segmentoplysninger for koncernen på det sekundære (geografiske) segment.

Under henvisning til årsregnskabslovens §96 er der ikke foretaget opdeling af nettoomsætningen, idet moderselskabets aktiviteter henholdsvis markeder ikke afviger indbyrdes.

2 Personaleomkostninger

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Personaleomkostninger				
Gager og lønninger	-784.893	-708.306	-218.352	-213.439
Pensioner	-55.578	-50.693	-19.684	-18.391
Andre omkostninger til social sikring	-32.510	-33.168	-5.698	-8.064
Personaleomkostninger	-872.981	-792.167	-243.734	-239.894
Gennemsnitligt antal medarbejdere	1.482	1.411	392	380
Antal fuldtidsansatte 31. december	1.588	1.472	400	379

Medarbejdere ansat i OK, der er tilknyttet OK Plus A/S, Danoil Exploration A/S og EnergiData A/S er indregnet i de pågældende selskabers årsregnskaber.

I koncernens og moderselskabets personaleomkostninger indgår gager og pensioner til moderselskabets direktion med 7.015 tkr. (2015: i alt 7.817 tkr.) og bestyrelse med 2.790 tkr. (2015: i alt 2.525 tkr.).

Der er med direktionen indgået en særlig bonusordning baseret på koncernens samlede indtjening for årene 2014-16.

3 Honorar til repræsentantskabsvalgt revision

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Lovpligtig revision	-1.836	-1.622	-656	-644
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	-53	-29	-35	0
Skatterådgivning	-310	-234	-171	0
Andre ydelser	-721	-213	-244	0
Honorar til repræsentantskabsvalgt revision	-2.920	-2.098	-1.106	-644

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

4 Kapitalandele i datterselskaber

tkr.	Moderselskab	
	2016	2015
Anskaffelsessum 1. januar	278.221	228.221
Årets tilgang	10.000	50.000
Overførsel *	25.956	0
Anskaffelsessum 31. december	314.177	278.221
Reguleringer 1. januar	294.798	374.160
Valutakursregulering af udenlandske datterselskaber	-4.264	3.386
Årets resultat	101.103	96.407
Udbetalt udbytte	-128.789	-180.000
Sikringsinstrumenter efter skat	314	845
Reguleringer 31. december	263.162	294.798
Regnskabsmæssig værdi 31. december	577.339	573.019

Navn	Hjem- sted	Ejer- andel	Selskabs- kapital	Egen- kapital	Årets resultat	OK's andel		
						Egen- kapital	Res. før skat	Årets resultat
						tkr.	tkr.	tkr.
Kamstrup A/S	Stilling	100 %	14.000	442.957	124.690	442.957	165.853	124.690
Danoil Explo- ration A/S	Aarhus	100 %	1.000	40.671	-5.562	40.671	-7.077	-5.562
OK Plus Butiks- drift A/S	Aarhus	100 %	5.000	7.047	162	7.047	208	162
OK Plus A/S	Køge	100 %	3.000	6.566	-67	6.566	-88	-67
EnergiData A/S	Køge	100 %	500	9.779	-9.557	9.779	-12.328	-9.557
Gilbjerg Vindmøllelav I/S		99 %		20.295	479	24.488	411	321
Samfinans A/S	Aarhus	100 %	2.000	49.865	1.830	49.865	2.357	1.830
				<u>577.180</u>	<u>111.975</u>	581.373	149.336	111.817
Koncerngoodwill						0	-10.714	-10.714
Intern avance						-4.034		
						<u>577.339</u>	<u>138.622</u>	<u>101.103</u>

* overført fra materielle anlægsaktiver

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

5 Kapitalandele i associerede selskaber

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Anskaffelsessum 1. januar	16.123	11.375	15.873	11.125
Tilgang	700	4.748	700	4.748
Anskaffelsessum 31. december	16.823	16.123	16.573	15.873
Reguleringer 1. januar	11.173	10.567	10.465	8.636
Årets resultat	5.309	8.091	2.772	7.514
Overført tilgodehavende til dækning af underbalance	0	2.767	0	2.767
Overført hensat forpligtelse	0	1.200	0	1.200
Udbytte	-5.178	-11.454	-4.603	-9.654
Værdiregulering sikringsinstrument	0	2	0	2
Reguleringer 31. december	11.304	11.173	8.634	10.465
Regnskabsmæssig værdi 31. december	28.127	27.296	25.207	26.338

Navn	Hjem- sted	Ejer- andel	Selskabs- kapital	Egen- kapital	Årets resultat	Koncernens andel		
						Egenkapital	Res. før skat	Årets resultat
						tkr.	tkr.	tkr.
Samtank A/S	Aarhus	50 %	3.000	26.509	2.555	13.255	1.648	1.277
Tank Reinsurance S.A.	Luxemborg	25 %	25.000	36.017	8.517	9.148	3.093	2.127
Danish Hydrogen Fuel A/S	Herning	40 %	2.342	-18.637	-9.053	-3.967	0	0
Fischer-Kamstrup	Aarhus	50 %	500	5.840	5.074	2.920	3.253	2.537
				<u>49.729</u>	<u>7.093</u>	<u>21.356</u>	<u>7.994</u>	<u>5.941</u>
Overført tilgodehavende til dækning af underbalance						2.767		
Overførte hensatte forpligtelser						1.200		
Goodwill						2.804	-632	-632
						<u>28.127</u>	<u>7.362</u>	<u>5.309</u>

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

6 Finansielle indtægter

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Indtægter af værdipapirer	2.684	2.948	0	410
Renteindtægter tilknyttede selskaber	0	0	1.895	1.508
Valutakursgevinster	3.415	0	0	0
Øvrige finansielle indtægter	26.812	15.416	25.315	14.623
Finansielle indtægter	32.911	18.364	27.210	16.541

7 Finansielle omkostninger

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Renteudgifter tilknyttede selskaber	0	0	0	-172
Renteudgifter realkredit og pengeinstitutter	-11.896	-12.111	-6.619	-6.269
Valutakurstab	-10.277	-9.271	-9.663	-4.493
Øvrige finansielle omkostninger	-26.716	-16.251	-25.369	-15.086
Finansielle omkostninger	-48.889	-37.633	-41.651	-26.020

8 Skat af ordinært resultat

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Årets aktuelle skat	-78.541	-45.755	-48.554	-20.029
Regulering af udskudt skat	-12.107	-11.232	-5.217	-3.733
Nedsættelse af selskabsskatteprocent	0	249	0	238
Regulering til tidligere år	-1.307	-2.618	-242	0
Skat af ordinært resultat	-91.955	-59.356	-54.013	-23.524
Skat via resultatopgørelsen	-85.176	-60.233	-47.657	-24.661
Skat via egenkapitalen	-6.779	877	-6.356	1.137
Skat af ordinært resultat	-91.955	-59.356	-54.013	-23.524

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

9 Immaterielle anlægsaktiver

tkr.	Koncern				
	Færdig- gjorte udv. projekter	Udv.- projekter under udførelse	Goodwill	Software	Licenser i olieud- vinding
Anskaffelsessum 1. januar	175.257	35.186	300.939	74.526	19.476
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	-1.200	0	0	0	0
Overført	55.443	-58.117	0	2.674	0
Årets tilgang	0	54.290	6.101	20.825	0
Årets afgang	-27.552	0	-177.550	-5.354	0
Anskaffelsessum 31. december	201.948	31.359	129.490	92.671	19.476
Af- og nedskrivninger 1. januar	-114.193	0	-265.999	-47.009	-17.616
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	1.200	0	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	-36.436	0	-9.611	-25.885	-155
Årets afgang	27.525	0	162.624	3.237	0
Af- og nedskrivninger 31. december	-121.904	0	-112.986	-69.657	-17.771
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016	80.044	31.359	16.504	23.014	1.705
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015	61.064	35.186	34.940	27.517	1.860
Afskrives over	3-5 år	-	3-20 år	5 år	1-15 år

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

9 Immaterielle anlægsaktiver (fortsat)

tkr.	Morderselskab	
	Goodwill	Software
Anskaffelsessum 1. januar	34.244	63.717
Årets tilgang	6.101	14.316
Årets afgang	-6.580	-5.354
Anskaffelsessum 31. december	33.765	72.679
Af- og nedskrivninger 1. januar	-13.309	-44.196
Årets af- og nedskrivninger	-7.242	-15.500
Årets afgang	3.290	3.237
Af- og nedskrivninger 31. december	-17.261	-56.459
Regnskabsmæssig værdi		
31. december 2016	16.504	16.220
Regnskabsmæssig værdi		
31. december 2015	20.935	19.521
Afskrives over	5 år	5 år

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

10 Materielle anlægsaktiver

tkr.	Koncern				
	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg og maskiner	Driftsmateriel og inventar	Investeringer i olieudvinding	Igangv.-invest. / forudbetaling
Anskaffelsessum 1. januar	795.175	862.347	429.563	346.838	50.010
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	0	-92	-344	0	0
Overført	16.192	10.377	10.131	7.803	-44.381
Årets tilgang	36.748	63.847	55.105	8.346	188.184
Årets afgang	-158	-5.173	-20.891	0	-5.540
Anskaffelsessum 31. december	847.957	931.306	473.564	362.987	188.273
Af- og nedskrivninger 1. januar	-250.616	-576.210	-317.358	-161.880	0
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	0	26	342	0	0
Overført	-358	131	227	0	0
Årets af- og nedskrivninger	-32.204	-66.237	-34.502	-11.976	0
Årets afgang	69	5.153	19.518	0	0
Af- og nedskrivninger 31. december	-283.109	-637.137	-331.773	-173.856	0
Regnskabsmæssig værdi					
31. december 2016	564.848	294.169	141.791	189.131	188.273
Regnskabsmæssig værdi					
31. december 2015	544.559	286.137	112.205	184.958	50.010
Afskrives over	20-50 år	5-25 år	1-12 år	-	-

Under investeringer, olieudvinding indgår renter, der vedrører fremstillingsperioden.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

10 Materielle anlægsaktiver (fortsat)

	Moderselskab			
	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg og maskiner	Driftsmateriel og inventar	Igangv.-invest. / forudbetalinger
tkr.				
Anskaffelsessum 1. januar	675.251	579.265	387.646	5.540
Årets tilgang	22.481	35.803	46.133	7.483
Årets afgang	-18	0	-9.948	-5.540
Overført *	1.366	-35.547	6.486	0
Anskaffelsessum 31. december	699.080	579.521	430.317	7.483
Af- og nedskrivninger 1. januar	-238.715	-380.999	-301.140	0
Årets af- og nedskrivninger	-24.480	-30.831	-21.878	0
Årets afgang	0	0	9.827	0
Overført *	-358	3.454	227	0
Ned- og afskrivninger 31. december	-263.553	-408.376	-312.964	0
Regnskabsmæssig værdi				
31. december 2016	435.527	171.145	117.353	7.483
Regnskabsmæssig værdi				
31. december 2015	436.536	198.266	86.506	5.540
Afskrives over	20-50 år	5-25 år	1-12 år	-

* overført til finansielle anlægsaktiver

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

11 Andre tilgodehavender, anlægsaktiver

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Regnskabsmæssig værdi primo	22.181	22.474	2.453	3.054
Årets tilgang	16	3.075	0	2.767
Årets afgang, afdrag og nedskrivninger	-645	-3.368	-304	-3.368
Andre tilgodehavender, anlægsaktiver 31. december	21.552	22.181	2.149	2.453

12 Værdipapirer (pantebreve), anlægsaktiver

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Regnskabsmæssig værdi primo	39.492	27.612	93	93
Årets tilgang	958	20.108	0	0
Årets afgang, afdrag og nedskrivninger	-13.274	-8.228	0	0
Værdipapirer, anlægsaktiver 31. december	27.176	39.492	93	93

13 Igangværende arbejder for fremmed regning

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Igangværende arbejder for fremmed regning	1.184.079	1.057.187	6.658	15.189
Acontofaktureringer	-1.077.903	-977.651	0	-3.030
Igangværende arbejder for fremmed regning 31. december	106.176	79.536	6.658	12.159
Indregnes således:				
Igangværende arbejder for fremmed regning (aktiver)	138.194	130.823	6.658	15.189
Igangværende arbejder for fremmed regning (passiver)	-32.018	-51.287	0	-3.030
Igangværende arbejder for fremmed regning 31. december	106.176	79.536	6.658	12.159

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

14 Tilgodehavende / skyldig selskabsskat

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Tilgodehavende selskabsskat 1. januar	24.122	49.029	19.036	44.349
Årets aktuelle skat	-69.009	-31.001	-65.094	-37.716
Regulering til tidligere år	-550	-3.782	-60	-2.054
Betalt selskabsskat i året	49.154	9.876	46.118	14.457
Tilgodehavende selskabsskat 31. december	3.717	24.122	0	19.036

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Skyldig selskabsskat 1. januar	-4.331	-2.373	0	0
Årets aktuelle skat	-9.785	-4.331	-9.785	0
Betalt selskabsskat i året	4.331	2.373	0	0
Skyldig selskabsskat 31. december	-9.785	-4.331	-9.785	0

15 Periodeafgrænsningsposter (aktiv)

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Forudbetalte omkostninger	8.868	6.337	7.447	5.840
Periodeafgrænsningsposter 31. december	8.868	6.337	7.447	5.840

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
16 Udskudt skatteaktiv				
Udskudt skatteaktiv 1. januar	14.208	13.375	0	0
Årets ændring i udskudt skat	-3.208	833	0	0
Udskudt skatteaktiv 31. december	11.000	14.208	0	0
Udskudt skatteaktiv vedrører omsætningsaktiver.				
Udskudt skat				
Udskudt skat 1. januar	39.137	27.321	3.487	624
Årets ændring i udskudt skat	9.104	13.564	5.217	3.733
Regulering til tidligere år	1.325	-1.499	0	-632
Nedsættelse af selskabsskatteprocent	0	-249	0	-238
Udskudt skat 31. december	49.566	39.137	8.704	3.487
Udskudt skat vedrører:				
Immaterielle anlægsaktiver	27.995	24.639	3.090	4.185
Finansielle anlægsaktiver	4.737	-1.602	4.737	0
Materielle anlægsaktiver	27.668	28.344	5.116	6.052
Gældsforpligtelser	-8.016	-10.213	-4.239	-6.750
Urealiseret koncernavance	-187	-269	0	0
Indirekte produktionsomkostninger	1.183	910	0	0
Omsætningsaktiver	-3.814	-2.672	0	0
	49.566	39.137	8.704	3.487

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

17 Andre hensatte forpligtelser

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Andre hensatte forpligtelser 1. januar	41.535	50.790	9.036	12.042
Anvendt i året	-13.106	-19.434	-4.456	-7.627
Hensat for året	16.419	10.179	665	4.621
Andre hensatte forpligtelser 31. december	44.848	41.535	5.245	9.036
Forfaldstidspunkterne for hensatte forpligtelser forventes at blive:				
0-1 år	11.095	14.096	2.842	6.540
1-5 år	10.161	7.964	1.221	1.260
> 5 år	23.592	19.475	1.182	1.236
	44.848	41.535	5.245	9.036

Andre hensatte forpligtelser vedrører primært oprydningforpligtelser og garantiforpligtelser.

18 Gældsforpligtelser

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Realkreditinstitutter				
Langfristet	101.034	112.130	39.255	44.930
Kortfristet	10.494	11.682	4.956	5.293
	111.528	123.812	44.211	50.223
Kreditinstitutter				
Kortfristet *	334.257	0	334.206	0
Leasingforpligtelser				
Langfristet	865	458	0	0
Langfristede gældsforpligtelser, der forfalder efter 5 år fra regnskabsårets udløb	63.620	73.650	22.822	27.356

* Koncernen har indgået committet bankaftale, som løber frem til medio 2019.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

19 Reguleringer

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Afskrivninger	229.786	201.067	102.048	96.748
Gevinst/tab ved salg af anlægsaktiver	1.343	-1.594	1.343	-1.594
Gevinst ved salg af virksomhed	-1.613	0	0	0
Resultat efter skat i datterselskaber	0	0	-101.103	-96.407
Resultat efter skat i associerede selskaber	-5.309	-8.091	-2.772	-7.514
Indtægter af værdipapirer (pantebreve)	-2.684	-2.948	0	0
Finansielle indtægter	-30.227	-15.416	-27.210	-16.541
Finansielle omkostninger	48.889	37.633	41.651	26.020
Skat af ordinært resultat	91.955	59.356	54.013	23.524
Skat på egenkapitalen	-6.779	876	-6.356	1.137
Årets bevægelser af minoritetsinteresser	-78	-48	0	0
Ændring i andre hensatte forpligtelser	3.574	-14.255	-501	-4.206
Øvrige reguleringer	-4.267	4.290	205	0
Reguleringer	324.590	260.870	61.318	21.167

20 Ændring i driftskapital

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Ændring i varebeholdninger	-60.264	80.753	-28.213	58.091
Ændring i tilgodehavender	-536.715	44.279	-696.226	113.033
Ændring i leverandørgæld og anden gæld	174.992	77.875	185.173	-58.158
Ændring i driftskapital	-421.987	202.907	-539.266	112.966

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

21 Finansielle risici

Risikostyringspolitik

De overordnede rammer for den finansielle risikostyring er fastlagt i koncernens finanspolitik. Finanspolitikken omfatter identifikation af samt rammer for adressering af risiko inden for råvarer, kredit, likviditet, rente og valuta.

Finanspolitikken opdateres årligt og godkendes af bestyrelsen.

Det er koncernens politik ikke at foretage aktiv spekulation i finansielle risici. Den finansielle strategi retter sig således alene mod styring og reduktion af de finansielle risici, der er en direkte følge af koncernens drift, investeringer og finansiering.

De væsentligste finansielle risici er beskrevet i afsnittene nedenfor. Hvert afsnit indledes med en kort beskrivelse af den finansielle risiko, relateret forretningsaktivitet, indvirkning, risikostyring relateret til den finansielle risiko og påvirkning i regnskabsåret.

Moderselskabet er grundet sine aktiviteter eksponeret for samme type risici som koncernen, hvorfor moderselskabets risikostyringspolitik er en integreret del af koncernens politik.

Markedsrisici

Råvarepriserisici

Som følge af koncernens forretningsaktiviteter er den eksponeret over for ændringer i prisen på olie og el. Det er koncernens politik at afdække prisisikoen på elkontrakter ved at indgå finansielle kontrakter på Nasdaq for at opnå en stabil margin. Koncernen foretager ikke afdækning af prisisikoen på varebeholdninger relateret til oliepriser, da koncernens salgspriser afhænger af markedsprisen på olie.

Ved en parallelforskydning af forward-elpriserne på 5% vil årets resultat for hverken koncernen eller moderselskabet blive påvirket i 2016 eller 2015, hvorimod egenkapitalen efter skat for både koncernen og moderselskabet vil blive påvirket positivt med 1.939 t.kr. i 2016 (2015: positivt 2.650 t.kr.).

Følsomheden er baseret på følgende forudsætninger:

- De angivne følsomheder er opgjort baseret på de indregnede elhandelskontrakter pr. 31. december.
- Alle sikringsforhold af fremtidig køb af el vurderes at være 100% effektive.
- Følsomhederne er baseret på en ændring på 5% i noterede priser på Nasdaq.
- De anvendte ændringer anses for rimeligt sandsynlige baseret på nuværende markedsforhold samt forventninger til markedsudviklingen.

Valutarisici

Koncernen og moderselskabet er eksponeret overfor valutarisici fra primært USD, GBP, NOK og SEK. Olieprodukter købes hjem i USD, hvorfor koncernen er eksponeret overfor udsving i valutakursen. Risikoen modsvares dog delvist af varebeholdning af olieprodukter. Koncernens nettoeksponering overfor valutarisici er begrænset pr. 31. december 2016 og 2015, hvorfor der ikke er foretaget afdækning af eksponeringerne pr. 31. december 2016 eller 2015. Ledelsen vurderer løbende behovet for sikring af valutapositioner.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

21 Finansielle risici (fortsat)

Renterisici

Som følge af finansiering med bank- og realkreditlån med kort rente er både koncernen og moderselskabet eksponeret overfor udsving i renten. Det er koncernens politik løbende at vurdere behovet for reduktion af stigninger i variable rentebetalinger ved indgåelse af fastforrentede lån eller indgåelse af renteswaps.

En ændring af renteniveauct med 1 procentpoint i forhold til balancedagens renteniveau vil, alt andet lige, påvirke koncernens resultat negativt med 677 t.kr. i 2016 (2015: negativt 532 t.kr.) samt egenkapital efter skat, positivt med 2.056 t.kr. i 2016 (2015: positivt 2.826 t.kr.).

En tilsvarende ændring af renteniveauct med 1 procentpoint i forhold til balancedagens renteniveau vil, alt andet lige, påvirke årets resultat for moderselskabet negativt med 280 t.kr. i 2016 (2015: negativt 301 t.kr.) samt egenkapital efter skat, positivt med 1.009 t.kr. i 2016 (2015: positivt 1.269 t.kr.).

Forudsætninger for følsomhedsanalysen

- De angivne følsomheder er baseret på de indregnede finansielle aktiver og forpligtelser pr. 31. december. Der er ikke taget hensyn til fremtidige afdrag, lånoptagelser og lignende i løbet af året.
- Alle sikringsforhold af variabelt forrentede lån vurderes at være 100% effektive.

Likviditetsrisici

Såvel koncern som moderselskab er eksponeret for likviditetsrisici som følge af sine løbende aktiviteter, prissikringsaftaler og tilbagebetalingsaftaler for lånefinansiering. Likviditeten sikres gennem fleksibilitet og spredning af lånoptagelser, forfalds- og genforhandlingstidspunkter samt modparter. Likviditetsreserven består af likvider og uudnyttede kreditfaciliteter. Det er ledelsens opfattelse, at både koncernen og moderselskabet har tilstrækkelig likviditetsberedskab til at indfri forpligtelser i takt med de forfalder.

Forfaldsanalyse

Koncernens gældsforpligtelser forfalder som følger:

2016 tkr.	Kontraktlige pengestrømme	2017	2018	2019	2020	2021	2022 og derefter
Ikke-afledte finansielle instrumenter							
Realkreditinstitutter	117.758	11.876	11.507	10.405	10.317	10.253	63.400
Kreditinstitutter	334.257	334.257	0	0	0	0	0
Finansielle leasingforpligtelser	864	0	216	216	216	216	0
Leverandørgæld	312.208	312.208	0	0	0	0	0
Gæld til associerede selskaber	671	671	0	0	0	0	0
Afledte finansielle instrumenter							
Afledte finansielle instrumenter	22.813	8.219	6.396	4.141	2.594	629	834
31. december 2016	788.571	667.231	18.119	14.762	13.127	11.098	64.234

2015 tkr.	Kontraktlige pengestrømme	2016	2017	2018	2019	2020	2021 og derefter
Ikke-afledte finansielle instrumenter							
Realkreditinstitutter	128.763	12.221	11.737	11.375	10.281	10.199	72.950
Kreditinstitutter	210	210	0	0	0	0	0
Finansielle leasingforpligtelser	459	0	153	153	153	0	0
Leverandørgæld	243.392	243.392	0	0	0	0	0
Gæld til associerede selskaber	3.100	3.100	0	0	0	0	0
Afledte finansielle instrumenter							
Afledte finansielle instrumenter	74.916	40.688	19.102	9.017	2.708	2.170	1.231
31. december 2015	450.840	299.611	30.992	20.545	13.142	12.369	74.181

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

21 Finansielle risici (fortsat)

Moderselskabets gældsforpligtelser forfalder som følger:

2016 tkr.	Kontraktlige pengestrømme	2017	2018	2019	2020	2021	2022 og derefter
Ikke-afledte finansielle instrumenter							
Realkreditinstitutter	41.107	5.497	5.177	4.124	4.085	4.071	18.153
Kreditinstitutter	334.206	334.206	0	0	0	0	0
Leverandørgæld	214.294	214.294	0	0	0	0	0
Gæld til datterselskaber	23.565	23.565	0	0	0	0	0
Gæld til associerede selskaber	1.217	1.217	0	0	0	0	0
Afledte finansielle instrumenter							
Afledte finansielle instrumenter	17.327	6.723	5.037	2.940	1.560	435	632
31. december 2016	631.716	585.502	10.214	7.064	5.645	4.506	18.785

2015 tkr.	Kontraktlige pengestrømme	2016	2017	2018	2019	2020	2021 og derefter
Ikke-afledte finansielle instrumenter							
Realkreditinstitutter	47.163	5.950	5.508	5.187	4.135	4.095	22.288
Leverandørgæld	142.919	142.919	0	0	0	0	0
Gæld til datterselskaber	18.594	18.594	0	0	0	0	0
Gæld til associerede selskaber	457	457	0	0	0	0	0
Afledte finansielle instrumenter							
Afledte finansielle instrumenter	68.679	39.139	17.680	7.800	1.717	1.376	967
31. december 2015	277.812	207.059	23.188	12.987	5.852	5.471	23.255

Forudsætninger for forfaldsanalysen

- Forfaldsanalysen er baseret på alle udiskonterede pengestrømme inkl. estimerede rentebetalinger. Rentebetalinger er estimeret på de nuværende markedsforhold.
- De udiskonterede pengestrømme fra afledte finansielle instrumenter præsenteres brutto, medmindre parterne har en kontraktligt ret/forpligtelse til at afregne netto.

På baggrund af forventninger til den fremtidige drift og det aktuelle likviditetsberedskab, er der ikke identificeret andre væsentlige likviditetsrisici.

Kreditrisici

Koncernen og moderselskabet er eksponeret for kreditrisiko fra tilgodehavender fra salg, herunder privatkunder med kreditkort. Styring af disse kreditrisici er opdelt i erhvervs-kunder og privatkunder.

Herudover er koncernen eksponeret for kreditrisiko fra udlån til stationsejere, mens moderselskabet er eksponeret for kreditrisici fra tilgodehavender hos datterselskaber.

Erhvervs-kunder og privatkunder

Kreditvurdering af erhvervs-kunder er baseret på tilgængelig information om den enkelte kunde. Historisk information er typisk registreret betalingshistorik, realiserede tab og årsrapporter mv., hvorimod information til at forudsige tab kan være vurdering fra eksterne ratingbureauer, budgetter, brancheforecasts, generel udvikling i makroøkonomi mv. Ledelsen vurderer løbende behovet for at kreditforsikre kunder eller modtagelse af sikkerhedsstillelse fra kunder. Tilgodehavender fra privatkunder er baseret på en nedskrivningsmatrice baseret på størrelse og overforfald.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

21 Finansielle risici (fortsat)

Pr. 31. december fordeler eksponeringen fra tilgodehavender fra salg på kundetyper sig således:

	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
tkr.				
Erhvervskunder	1.236.957	854.397	954.647	656.119
Privatkunder	366.070	404.036	366.070	404.036
	<u>1.603.027</u>	<u>1.258.433</u>	<u>1.320.717</u>	<u>1.060.155</u>

Den maksimale kreditrisiko for finansielle aktiver er afspejlet i de regnskabsmæssige værdier, der indgår i balancen.

Tilgodehavender fra salg anses for at være misligholdt otte dage efter betalingsfristen. Erhvervskunder anses for at være kreditforringet ud fra en individuel kreditvurdering og privatkunder anses for at være kreditforringet, når de er overforfaldne med 30 dage.

Nedenstående tabel viser koncernens eksponering af kreditrisiko og forventet kredittab for tilgodehavender fra salg fordelt på overforfald.

tkr.	2016			2015		
	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning
Ej forfaldent	1.053.517	0,9	9.871	705.501	1,4	10.084
Forfaldent 0 – 7 dage	149.157	0,0	0	142.138	0,0	0
Forfaldent 8 – 30 dage	10.586	0,0	0	8.305	0,0	0
Forfaldent 31 – 60 dage	14.252	0,8	121	2.245	8,8	198
Forfaldent mere end 60 dage	24.144	19,5	4.707	11.346	42,8	4.856
31. december	<u>1.251.656</u>	<u>1,2</u>	<u>14.699</u>	<u>869.535</u>	<u>1,7</u>	<u>15.138</u>

tkr.	2016			2015		
	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning
Ej forfaldent	325.820	0,1	40	371.805	0,0	0
Forfaldent 0 – 7 dage	20.523	0,0	0	14.383	0,0	0
Forfaldent 8 – 30 dage	3.882	0,0	0	3.607	0,0	0
Forfaldent 31 – 60 dage	7.265	5,2	375	4.325	6,8	295
Forfaldent mere end 60 dage	12.661	29,0	3.666	14.139	27,8	3.928
31. december	<u>370.151</u>	<u>1,1</u>	<u>4.081</u>	<u>408.259</u>	<u>1,0</u>	<u>4.223</u>

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

21 Finansielle risici (fortsat)

Nedenstående tabel viser moderselskabets eksponering for kreditrisiko og forventet kredittab fra tilgodehavender fra salg fordelt på overforfald.

Erhvervs kunder	2016			2015		
	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning
tkr.						
Ej forfaldent	806.604	0,9	7.122	515.851	1,4	7.199
Forfaldent 0 – 7 dage	142.263	0,0	-	142.138	0,0	-
Forfaldent 8 – 30 dage	4.267	0,0	-	3.404	0,0	-
Forfaldent 31 – 60 dage	7.994	1,5	121	726	27,3	198
Forfaldent mere end 60 dage	3.183	76,1	2.421	4.712	70,3	3.315
31. december	964.311	1,0	9.664	666.831	1,6	10.712

Privat kunder	2016			2015		
	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning	Regnskabsmæssig værdi før nedskrivning	Vægtet gennemsnitlige tabsratio	Nedskrivning
tkr.						
Ej forfaldent	325.820	0,1	40	371.805	0,0	0
Forfaldent 0 – 7 dage	20.523	0,0	0	14.383	0,0	0
Forfaldent 8 – 30 dage	3.882	0,0	0	3.607	0,0	0
Forfaldent 31 – 60 dage	7.265	5,2	375	4.325	6,8	295
Forfaldent mere end 60 dage	12.661	29,0	3.666	14.139	27,8	3.928
31. december	370.151	1,1	4.081	408.259	1,0	4.223

Nedskrivninger på tilgodehavender fra salg har i året udviklet sig som følger:

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
1. januar	19.361	20.334	14.935	16.134
Nedskrevet i året	-11.840	-10.592	-11.834	-10.585
Årets revurdering af nedskrivninger	11.259	9.619	10.644	9.386
31. december	18.780	19.361	13.745	14.935

Udlån til stationsejere

Koncernen har en krediteksponering vedrørende udlån til stationsejere, hvor den regnskabsmæssige værdi pr. 31. december 2016 udgør 27.176 t.kr. (2015: 39.495 t.kr.).

Koncernen har for alle udlån modtaget sikkerhed i form af pantebreve i fast ejendom.

Tilgodehavender hos datterselskaber

Moderselskabet har tilgodehavende hos datterselskaber, der i al væsentlighed udgøres af tilgodehavender fra salg samt likvider, der indgår i cash pool-ordninger. Den regnskabsmæssige værdi udgør 410.648 t.kr. (2015: 131.125 t.kr.).

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

21 Finansielle risici (fortsat)

Moderselskabets kreditrisici fra tilgodehavender hos datterselskaber styres i lighed med erhvervs-kunder som beskrevet ovenfor.

Andre finansielle instrumenter

Krediteksponering fra andre finansielle instrumenter opstår, når koncernen indgår afledte finansielle instrumenter, og ved placering af likvide beholdninger hos finansielle institutioner.

Afledte finansielle instrumenter indgås både med finansielle institutioner, som har en kreditrating mellem BBB og A (Standard & Poor's) pr. 31. december 2016, og erhvervs-kunder.

Koncernens likvide beholdninger som udgør 35.329 t.kr. pr. 31. december 2016 (2015: 67.249 t.kr.), er placeret hos finansielle institutioner med en kreditrating mellem BBB og A (Standard & Poor's) pr. 31. december 2016.

Moderselskabets likvide beholdninger udgør 12.513 t.kr. pr. 31. december 2016 (2015: 12.818 t.kr.), er placeret hos finansielle institutioner med en kreditrating mellem BBB og A (Standard & Poor's) pr. 31. december 2016.

Sikkerhedsstillelse

Koncernen og moderselskabet har indgået aftaler om sikkerhedsstillelse for afledte finansielle instrumenter og stiller sikkerhed i form af likvider.

Tabellen nedenfor viser koncernens bruttoværdier af afledte finansielle instrumenter, hvor der enten er foretaget modregning i balancen, eller hvor der er stillet kontant sikkerhed.

	Brutto regnskabs- mæssig værdi	Modregnet i balancen	Netto regnskabs- mæssig værdi	Sikkerheds- stillelse	Nettoværdi
2016 tkr.					
Positiv dagsværdi, elhandelskontrakter	7.305	-6.175	1.130	0	1.130
Negativ dagsværdi, elhandelskontrakter	-6.175	6.175	0	0	0
Netto	1.130	0	1.130	0	1.130
2015 tkr.					
Positiv dagsværdi, elhandelskontrakter	2.715	-2.715	0	0	0
Negativ dagsværdi, elhandelskontrakter	-65.102	2.715	-62.387	27.339	-35.048
Netto	-62.387	0	-62.387	27.339	-35.048

Koncernen og moderselskabet har overfor Nasdaq OMX stillet sikkerhed på 19.838 t.kr. i 2016 (2015: 27.339 t.kr.).

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

22 Finansielle instrumenter

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Finansielle aktiver målt til dagsværdi gennem resultatopgørelsen				
Afledte finansielle instrumenter	6.405	30.968	6.405	30.968
	<u>6.405</u>	<u>30.968</u>	<u>6.405</u>	<u>30.968</u>
Finansielle aktiver målt til amortiseret kostpris				
Andre tilgodehavender (finansielle anlægsaktiver)	21.552	22.181	2.149	2.453
Andre værdipapirer	27.176	39.492	93	93
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	1.603.027	1.258.433	1.320.717	1.060.155
Tilgodehavender hos datterselskaber	0	0	410.648	131.125
Andre tilgodehavender (omsætningsaktiver) eksklusiv afledte finansielle instrumenter	247.926	64.681	230.678	41.470
Likvide beholdninger	35.329	67.249	12.513	12.818
	<u>1.935.010</u>	<u>1.452.036</u>	<u>1.976.798</u>	<u>1.248.114</u>
Finansielle forpligtelser målt til dagsværdi gennem resultatopgørelsen				
Afledte finansielle instrumenter	6.405	30.968	6.405	30.968
	<u>6.405</u>	<u>30.968</u>	<u>6.405</u>	<u>30.968</u>
Finansielle forpligtelser indgået til sikring af fremtidige pengestrømme målt til dagsværdi gennem egenkapitalen				
Afledte finansielle instrumenter	16.523	44.008	10.983	37.732
	<u>16.523</u>	<u>44.008</u>	<u>10.983</u>	<u>37.732</u>
Finansielle forpligtelser målt til amortiseret kostpris				
Realkreditinstitutter	100.281	111.223	38.504	43.910
Leasingforpligtelser	865	458	0	0
Kreditinstitutter	334.257	210	334.206	0
Leverandørgæld	312.208	243.392	214.294	142.919
Gæld til datterselskaber	0	0	23.565	18.594
Gæld til associerede selskaber	671	3.100	1.217	457
Anden gæld eksklusiv afledte finansielle instrumenter	239.882	147.127	198.519	122.709
	<u>988.164</u>	<u>505.510</u>	<u>810.305</u>	<u>328.589</u>

Andre tilgodehavender og anden gæld er eksklusiv ikke-finansielle instrumenter, som f.eks. lønrelaterede poster og mellemværender med SKAT.

Den regnskabsmæssige værdi og dagsværdi er tilnærmelsesvis ens for koncernen, med undtagelse af andre værdipapirer og gæld til realkreditinstitutter målt til amortiseret kostpris, hvor dagsværdien udgør hhv. 40.915 t.kr. og 100.974 t.kr. (2015: 50.824 t.kr. og 111.405 t.kr.). Dagsværdien af andre værdipapirer og gæld til realkreditinstitutter indgår i hhv. niveau 2 og 1 i dagsværdihierarkiet. Der henvises til afsnittet "Metoder og forudsætninger for opgørelsen af dagsværdier" nedenfor.

For moderselskabet er den regnskabsmæssige værdi og dagsværdien tilnærmelsesvis ens for alle finansielle instrumenter.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

22 Finansielle instrumenter (fortsat)

Dagsværdihierarki for finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi:

2016 tkr.	Koncern			Moderselskab		
	Noterede priser (niveau 1)	Observerbare input (niveau 2)	I alt	Noterede priser (niveau 1)	Observerbare input (niveau 2)	I alt
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter	0	6.405	6.405	0	6.405	6.405
	0	6.405	6.405	0	6.405	6.405
Finansielle forpligtelser						
Afledte finansielle instrumenter	5.276	17.652	22.928	5.276	12.112	17.388
	5.276	17.652	22.928	5.276	12.112	17.388
 2015 tkr.						
	Koncern			Moderselskab		
	Noterede priser (niveau 1)	Observerbare input (niveau 2)	I alt	Noterede priser (niveau 1)	Observerbare input (niveau 2)	I alt
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter	0	30.968	30.968	0	30.968	30.968
	0	30.968	30.968	0	30.968	30.968
Finansielle forpligtelser						
Afledte finansielle instrumenter	31.419	43.557	74.976	31.419	37.281	68.700
	31.419	43.557	74.976	31.419	37.281	68.700

Metoder og forudsætninger for opgørelsen af dagsværdier

De anvendte metoder og forudsætninger ved opgørelse af dagsværdier af finansielle instrumenter er beskrevet for hver klasse af finansielle instrumenter.

Elhandelskontrakter indgået på Nasdaq

Elhandelskontrakter indgået på Nasdaq værdiansættes på baggrund af noterede priser (niveau 1).

Elhandelskontrakter indgået med bilaterale modparter

Elhandelskontrakter værdiansættes efter almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker baseret på relevante observerbare markedsdata. Der anvendes både eksternt og internt beregnede dagsværdier baseret på tilbagediskontering af fremtidige pengestrømme. Hvor der anvendes internt beregnede dagsværdier, bliver disse afstemt kvartalsvis med de eksternt beregnede dagsværdier.

Dagsværdien af afledte finansielle instrumenter beregnes ved hjælp af værdiansættelsesmodeller, såsom tilbagediskonterede pengestrømsmodeller. De forventede pengestrømme for den enkelte kontrakt baseres primært på observerbare markedsdata, såsom forwardpriser på el.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

22 Finansielle instrumenter (fortsat)

Renteswaps

Renteswaps værdiansættes efter almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker baseret på relevante observerbare swap-kurver og valutakurser. Der anvendes både eksternt og internt beregnede dagsværdier baseret på tilbagediskontering af fremtidige pengestrømme. Hvor der anvendes internt beregnede dagsværdier, bliver disse afstemt kvartalsvis med de eksternt beregnede dagsværdier.

Dagsværdien af afledte finansielle instrumenter beregnes ved hjælp af værdiansættelsesmodeller, såsom tilbagediskonterede pengestrømsmodeller. De forventede pengestrømme for den enkelte kontrakt baseres primært på observerbare markedsdata, såsom rentekurver og valutakurser.

Andre værdipapirer (måles til amortiseret kostpris i balancen)

Dagsværdi af langfristet tilgodehavender beregnes på baggrund af tilbagediskonteringsmodeller, hvor alle estimerede og faste pengestrømme tilbagediskonteres ved brug af en nul kuponrentekurve. De forventede pengestrømme for den enkelte kontrakt baseres på kontraktuelle pengestrømme og observerbare markedsdata såsom rentekurver. Ved opgørelse af dagsværdien af variabelt forrentede finansielle instrumenter estimeres pengestrømmene ud fra forward-rentekurver.

Gæld til realkreditinstitutter (måles til amortiseret kostpris i balancen)

For noteret gæld til realkreditinstitutter værdiansættes dagsværdien på baggrund af noterede priser.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

23 Regnskabsmæssig sikring

Elhandelskontrakter

Moderselskabet påtager sig forskellige risici ved at købe og sælge el. Den væsentligste risiko er prisisikoen, der opstår når indgåede salgskontrakter ikke afdækkes af modsvarende købskontrakter. Dette vil resultere i, at salget foregår til en fastpris, mens indkøbet foregår til varierende dagspris, der kan overstige salgsprisen. Denne prisisiko styres i henhold til koncernens risikopolitik i tre porteføljer fordelt på Grundkraft samt områdetillæg i DK1 (Jylland/Fyn) og DK2 (Sjælland). For at afdække det fremtidige køb på spot af Grundkraft og områdetillæg i DK1 og DK2 indgår koncernen finansielle afdækningskontrakter (futures) på Nasdaq.

De underliggende risici i prissætningen af afdækningskontrakterne er identiske med de designerede risikomponenter, hvorfor koncernen har fastsat en sikringsrate på 1:1 for de tre sikringsforhold.

Det er koncernens politik at den åbne position på systemkraft holdes inden for +/- 0,5 MW i de enkelte år, hvor EPAD maksimalt må have en value-at-risk på 500 t.EUR, opgjort på baggrund af en statistisk optionsmodel.

Variabelt forrentet gæld

Koncernen og moderselskabet optager finansiering i variabelt forrentet gæld og er derfor eksponeret for variabiliteten i fremtidige rentebetalinger. Denne risiko styres ved at indgå renteswaps, hvor renten omlægges fra variabel til fast. De underliggende risici i prissætningen af renteswapperne er identiske med de designerede risici.

Pengestrømssikring

Nedenstående tabel viser timingen af de nominelle værdier af koncernens sikringsinstrumenter:

Koncern og moder- selskab Elkontrakter	Nominel værdi	Udløb under	Udløb 1 - 5 år	Udløb over 5
	MW	1 år MW	MW	år MW
2016	26,7	13,7	13,0	0,0
2015	46,0	24,0	22,0	0,0

Koncern Renteswaps	Nominel værdi	Udløb under	Udløb 1 - 5 år	Udløb over 5
	DKK mio.	1 år DKK mio.	DKK mio.	år MW
2016	80	7	49	24
2015	87	7	51	29

Moder- selskab Renteswaps	Nominel værdi	Udløb under	Udløb 1 - 5 år	Udløb over 5
	DKK mio.	1 år DKK mio.	DKK mio.	år MW
2016	35	4	15	16
2015	38	3	15	20

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

23 Regnskabsmæssig sikring (fortsat)

Indflydelsen på koncernens og moderselskabets balance fra afledte finansielle instrumenter designeret som sikringsinstrument i sikringsforhold er som følger:

Koncern og moder- selskab	Elkontrakter	Nominel værdi	tkr.	tkr.	Regnskabs- post i balancen
			Aktiv	Passiv	
2016		26,7 MW	0	5.276	Anden gæld
2015		46,0 MW	0	31.419	Anden gæld
Koncern					
Renteswaps					
2016		80 mio.kr.	0	11.247	Realkredit- institutter
2015		87 mio.kr.	0	12.589	Realkredit- institutter
Moder- selskab					
Renteswaps					
2016		35 mio. kr.	0	5.707	Realkredit- institutter
2015		38 mio. kr.	0	6.313	Realkredit- institutter

Reserven for pengestrømssikring på egenkapitalen udgør for koncernen negativt 12.888 t.kr. pr. 31. december 2016 (2015: negativt 33.666 t.kr.). For moderselskabet udgør reserven for pengestrømssikring på egenkapitalen negativt 8.566 t.kr. pr. 31. december 2016 (2015: negativt 28.864 t.kr.).

Nedenfor vises påvirkningen af reserven for pengestrømssikring for henholdsvis el kontrakter og renteswaps. (Forøgelse af egenkapital + / reduktion af egenkapital -):

Koncern og moder- selskab	Elkontrakter	Reserve primo	Dagsværdi- ændring indregnet i reserve	Overført til finansielle poster	Overført til vareforbrug	Skat	Reserve ultimo
			2016		-24.035	16.048	0
2015		-18.608	-40.446	0	33.674	1.345	-24.035
Koncern							
Renteswaps							
2016		-9.631	-1.689	3.031	0	-484	-8.773
2015		-11.186	-1.081	3.075	0	-439	-9.631
Moder- selskab							
Renteswaps							
2016		-4.829	-850	1.456	0	-228	-4.451
2015		-5.520	-636	1.522	0	-195	-4.829

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

24 Kontraktlige forpligtelser, eventualposter og sikkerhedsstillelser

tkr.	Koncern		Moderselskab	
	2016	2015	2016	2015
Kautionsforpligtelser og hensigtserklæringer	5.627	12.116	5.307	11.756
Afgivne garantier	353.793	424.062	95.840	157.235
Eventualforpligtelser i tilknytning til leasingkontrakter og lejemål	63.066	60.488	34.751	32.248
Følgende aktiver er stillet til sikkerhed:				
Ejendomme stillet til sikkerhed for realkreditinstitutter	256.981	239.712	128.466	132.634
Skadesløsbreve og ejerpantebreve stillet til sikkerhed for pengeinstitutter m. fl.	7.494	7.494	7.494	7.494

Øvrige kontraktlige forpligtelser, eventualposter og sikkerhedsstillelser vedr. moderselskabet:

Sammen med den anden aktionær i det associerede selskab, Samtank A/S, har OK a.m.b.a. over for långivende banker tilkendegivet, om fornødent, at ville støtte selskabet finansielt.

OK a.m.b.a. kautionerer for tilknyttede selskabers bankengagementer, som pr. 31. december 2016 udgør 258 mio. kr.

OK a.m.b.a. indgår i sambeskatning med danske dattervirksomheder. Selskaberne hæfter ubegrænset og solidarisk for danske selskabsskatter og kildeskatter på udbytter, renter og royalties inden for sambeskatningskredsen. Koncernen som helhed hæfter ikke over for andre.

OK a.m.b.a. indestår for finansieringen af Danoil Exploration A/S' andel i udbygningen af Syd Arne-feltet.

OK a.m.b.a. stiller garanti for Danoil Exploration A/S' opfyldelse af samtlige forpligtelser overfor den danske stat og Nordsøfonden, samt for erstatningspligt for skader forvoldt ved olie- og gasaktiviteter, selvom skaderne sker ved hændelige uheld (objektivt ansvar). Hvis forpligtelsen påhviler Danoil Exploration A/S solidarisk med de øvrige konsortiedeltagere, er OK a.m.b.a.'s garanti dog begrænset til et beløb, der svarer til det dobbelte af Danoil Exploration A/S' andel af hver forpligtelse. Der er tegnet sædvanlig forsikring til imødegåelse af erstatningskrav.

OK har afgivet moderselskabsgaranti i tilknytning til datterselskabs indgåelse af kundekontrakt på 1,7 mia kr. Moderselskabsgarantien dækker i tilfælde af datterselskabets manglende opfyldelse af de kontraktlige forpligtelser og den ophører, når datterselskabets forpligtelser under henholdsvis leverings- og serviceaftalen ophører.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

24 Kontraktlige forpligtelser, eventualposter og sikkerhedsstillelser (fortsat)

I forbindelse med selskabets handel med el derivater på Nasdaq OMX er selskabet pligtig til at være medlem af Nasdaqs Default Fond for commodities. Der er en tabsfordelingsmekanisme mellem fondens medlemmer, som kan blive udløst i forbindelse med ekstreme markedsudsving. Hvis et medlem i den forbindelse ikke er i stand til at indfri deres forpligtelser hæfter de øvrige medlemmer via deres indskud i Default Fonden. Indskuddet er beregnet efter medlemmernes handelsomfang og selskabets forpligtelse er pt. begrænset til 20 mio. kr.

OK a.m.b.a. har stillet moderselskabsgaranti til OK Plus A/S og OK Plus Butiksdrift A/S overfor leverandøren til OK Plus butikker.

OK a.m.b.a. har outsourset dele af selskabets IT-drift samt dele af kundeservice. Forpligtelse i forbindelse hermed er 2 mio. kr.

Hertil kommer kontraktlige forpligtelser, eventualposter og sikkerhedsstillelser for koncernen:

For det associerede selskab Fischer-Kamstrup er der givet hensigtserklæring om økonomisk støtte i tilfælde af likviditetsmangel som følge af tab på kunder eller manglende indbetalinger fra kunder.

Koncernen har gennem Danoil Exploration A/S indgået aftaler med øvrige konsortiemedlemmer om efterforsknings- og vurderingsboringer, der i alt udgør mindre end 30 mio. kr.

Koncernen hæfter solidarisk med de øvrige konsortiemedlemmer for forpligtelser i henhold til til licenserne, hvor Danoil Exploration A/S er konsortiemedlem.

Koncernen er part i enkelte igangværende retssager. Det er ledelsens opfattelse, at udfaldet af disse retssager ikke vil påvirke koncernens finansielle stilling udover de forpligtelser, der er indregnet pr. 31. december 2016.

Koncernen har stillet garantier til svenske kunder vedrørende mellemværender med Kamstrup A/S' datterselskab i Sverige.

25 Nærtstående parter

OK a.m.b.a. har ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for OK a.m.b.a. for 2016 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse C-virksomheder (stor).

Ændring i anvendt regnskabspraksis samt førtidsimplementering af IFRS 9

Koncernen har med virkning fra 1. januar 2016 implementeret ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015, og har i den forbindelse valgt at tilvælge reglerne i årsregnskabsloven § 37 stk. 5, som giver adgang til at indregne og måle finansielle aktiver og forpligtelser i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder (IFRS som godkendt af EU). Dette medfører, at koncernen anvender følgende regnskabsstandarder for så vidt angår indregning, måling samt præsentation og oplysninger om finansielle aktiver og forpligtelser: IAS 32, IFRS 9, IFRS 13, samt IFRS 7.

Koncernen har i forbindelse med tilvalg af § 37 stk. 5 valgt at førtidsimplementere IFRS 9 "Finansielle instrumenter", der erstatter IAS 39 "Indregning og måling". Førtidsimplementeringen af IFRS 9 har primært betydning og beløbsmæssig effekt for pengestrømssikring af koncernens finansielle el-handelskontrakter. Disse kontrakter er indgået til sikring af fremtidige pengestrømme med måling til dagsværdi, hvor den effektive del af dagsværdireguleringer indregnes direkte på egenkapitalen, indtil det sikrede indregnes i årsregnskabet realiseres. Efter den hidtidige regnskabspraksis har koncernen indregnet finansielle el-handelskontrakter i takt med levering.

For koncern- og moderselskabsregnskabet medfører ovenstående ændring af regnskabspraksis ingen påvirkning på årets resultat før skat i indeværende eller sammenligningsåret, men en effekt på årets resultat med 6.222 t.kr. (2015: -1.345 t.kr.). Egenkapitalen pr. 1. januar 2015 er negativt påvirket med 24.647 t.kr. for såvel koncern som moderselskabet.

Implementeringen af IFRS 9 medfører herudover ændring af princip for nedskrivning af finansielle aktiver. Ændringen medfører at koncernens samt moderselskabets opgørelse af nedskrivninger er ændret fra nedskrivning ved objektive indikationer på værdiforringelser til forventet tab. Ændringen har ikke haft væsentlig beløbsmæssig effekt på egenkapitalen primo eller resultat før henholdsvis efter skat i indeværende eller sammenligningsåret.

Der skal fremover foretages årlig revurdering af restværdier på materielle anlægsaktiver. Gennemgangen af restværdier for koncernens materielle anlægsaktiver pr. 31. december 2016 har givet anledning til ændring i grundlaget for afskrivninger. Årets resultat er påvirket positivt heraf med 6,2 mio. kr. Ændringen foretages som en ændring i regnskabsmæssige skøn.

Sammenligningstal og hoved- og nøgletal er tilpasset den ændrede regnskabspraksis for indeværende år og sammenligningsår.

Bortset fra ovenstående samt nye oplysningskrav som følge af lov nr. 738 af 1. juni 2015 er årsregnskabet aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hvert enkelt regnskabelement nedenfor.

Visse finansielle aktiver og forpligtelser måles til amortiseret kostpris, hvorved der indregnes en konstant effektiv rente over løbetiden. Amortiseret kostpris opgøres som oprindelig kostpris med fradrag af eventuelle afdrag samt tillæg/fradrag af den akkumulerede amortisering af forskellen mellem kostpris og nominelt beløb.

Ved indregning og måling tages hensyn til gevinster, tab og risici, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Endvidere indregnes omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser samt tilbageførsler som følge af ændrede regnskabsmæssige skøn af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter moderselskabet OK a.m.b.a. samt datterselskaber, hvori OK a.m.b.a. direkte eller indirekte besidder mere end 50 % af stemmerettighederne eller på anden måde har bestemmende indflydelse. Selskaber, hvori koncernen besidder mellem 20 % og 50 % af stemmerettighederne og udøver betydelig, men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede selskaber, jf. koncernoversigten.

Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede selskaber.

Kapitalandele i datterselskaber udlignes med den forholdsmæssige andel af datterselskabernes handelsværdi af nettoaktiver og forpligtelser på anskaffelsestidspunktet.

Nyerhvervede eller nystiftede selskaber er indregnet i koncernregnskabet fra anskaffelsestidspunktet.

Ved køb af selskaber anvendes overtagelsesmetoden, dog anvendes sammenlægnings-metoden ved koncerninterne overdragelser.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem anskaffelsesværdi og dagsværdi af overtagne identificerede aktiver og forpligtelser, inklusiv hensatte forpligtelser til omstrukturering, indregnes under immaterielle anlægsaktiver og afskrives systematisk over resultatopgørelsen efter en individuel vurdering af den økonomiske levetid, dog maksimalt 20 år. Afskrivninger indgår i koncernens produktionsomkostninger.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af dattervirksomheder og associerede virksomheder opgøres som forskellen mellem afhændelsessummen og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiver på salgstidspunktet inkl. ikke-afskrevet goodwill og forventede omkostninger til salg eller afvikling.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Minoritetsinteresser

I koncernregnskabet indregnes dattervirksomhedernes regnskabsposter 100 %. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes resultat og egenkapital reguleres årligt og opføres som særskilte poster under resultatdisponeringen og balancen.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiell post.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældens opståen eller indregning i seneste årsregnskab indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Ved indregning af udenlandske datterselskaber og associerede selskaber, der er selvstændige enheder, omregnes resultatopgørelserne til en gennemsnitlig valutakurs for måneden, og balanceposterne omregnes til balancedagens valutakurser. Kursdifferencer, opstået ved omregning af udenlandske datterselskabers egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurser samt ved omregning af resultatopgørelser fra gennemsnitskurser til balancedagens valutakurser, indregnes direkte i egenkapitalen.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Nettoomsætning ved salg af handelsvarer og færdigvarer, hvilket omfatter benzin og olie, el samt elektroniske fjernvarme- og elmålere m.v., indregnes i resultatopgørelsen, såfremt levering og risikoovergang til køber har fundet sted inden årets udgang, og såfremt indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget. Nettoomsætningen måles ekskl. moms, afgifter og rabatter i forbindelse med salget.

Igangværende arbejder for fremmed regning ved opførelse af anlæg for forhandlere indregnes i nettoomsætningen i takt med, at anlægsarbejderne udføres, hvorved nettoomsætningen svarer til salgsværdien af årets udførte arbejder (produktionsmetoden).

Leveringsaftaler, der indgås med det formål at tilgodese selskabets fremtidige køb og salg af handelsvarer, og som forventes afregnet ved fysisk levering, indregnes i resultatopgørelsen i den periode, hvor leverancen fysisk har fundet sted.

Vareforbrug og produktionsomkostninger

Vareforbrug og produktionsomkostninger omfatter omkostninger, herunder afskrivninger og gager, der afholdes for at opnå årets nettoomsætning. Handelsselskaberne indregner vareforbrug og de producerende selskaber produktionsomkostninger svarende til årets omsætning. Herunder indgår direkte og indirekte omkostninger til råvarer og hjælpematerialer, løn og gager samt leje og afskrivninger på produktionsanlæg.

Under produktionsomkostninger indregnes tillige efterforsknings- og udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for aktivering, samt afskrivning på aktiverede udviklingsomkostninger.

Logistikomkostninger

I logistikomkostninger indregnes omkostninger, der er afholdt til oplagring og distribution af varer solgt i årets løb. Herunder indregnes omkostninger til chauffører og forsyningspersonale samt afskrivninger.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Salgsomkostninger

I salgsomkostninger indregnes omkostninger, der er afholdt til salg af varer solgt i årets løb samt omkostninger til årets gennemførte marketingkampagner, udstillinger m.v. Herunder indregnes omkostninger til salgs-/marketingpersonale, reklame- og udstillingsomkostninger samt afskrivninger.

Administrationsomkostninger

I administrationsomkostninger indregnes omkostninger, der er afholdt i året til ledelse og administration af koncernen, herunder omkostninger til det administrative personale, IT, kontorlokaler og kontoromkostninger samt afskrivninger.

Andre driftsindtægter og -omkostninger

Andre driftsindtægter og -omkostninger indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til selskabernes aktiviteter.

Resultat af kapitalandele i datterselskaber og associerede selskaber

I moderselskabets resultatopgørelse indregnes den forholdsmæssige andel af de enkelte datterselskabers resultat efter skat efter fuld eliminering af intern avance/internt tab.

I både moderselskabets og koncernens resultatopgørelser indregnes den forholdsmæssige andel af de associerede selskabers resultat efter skat efter eliminering af forholdsmæssig andel af intern avance/internt tab.

Finansielle indtægter og omkostninger

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renter, kursgevinster og -tab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt tillæg og godtgørelser under acontoskatteordningen m.v.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Skat af årets resultat

OK er administrationsselskab for sambeskatningen og afregner som følge heraf alle betalinger af selskabsskat med skattemyndighederne.

Den aktuelle danske selskabsskat fordeles ved afregning af sambeskatningsbidrag mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster. I tilknytning hertil modtager selskaber med skattemæssigt underskud sambeskatningsbidrag fra selskaber, der har kunnet anvende dette underskud til nedsættelse af eget skattemæssigt overskud.

Årets skat, der består af årets sambeskatningsbidrag og ændring i udskudt skat - herunder som følge af ændring i skattesats - indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte i egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte i egenkapitalen.

Balancen

Immaterielle anlægsaktiver

Goodwill

Erhvervet goodwill måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Goodwill afskrives lineært over den vurderede økonomiske levetid.

Software

Erhvervet software måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Software afskrives lineært over den vurderede økonomiske levetid på maksimalt 5 år.

Udviklingsprojekter

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Kostprisen omfatter omkostninger, gager og afskrivninger, der direkte og indirekte kan henføres til selskabets udviklingsaktiviteter.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives lineært efter færdiggørelsen af udviklingsarbejdet over den vurderede økonomiske brugstid. Afskrivningsperioden udgør 3-5 år.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Olieeftersforskning

Olieeftersforskningsomkostninger vedrørende prøveboringer omkostningsføres løbende i resultatopgørelsen.

Olieeftersforskningsomkostninger vedrørende kommercielle fund aktiveres som immaterielle anlægsaktiver fra det tidspunkt, hvor fundet er erklæret kommercielt.

Olieeftersforskningsomkostninger afholdt før dette tidspunkt omkostningsføres i resultatopgørelsen.

Olieeftersforskningsomkostninger måles til kostpris med fradrag af eventuelle nedskrivninger. Der afskrives ikke på olieeftersforskningsomkostninger. Ved produktionsstart overføres efterforskningsomkostningerne under immaterielle anlægsaktiver til investeringer i olieudvinding under materielle anlægsaktiver.

Immaterielle anlægsaktiver nedskrives til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Der foretages årligt nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis grupper af aktiver.

Materielle anlægsaktiver

Grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt driftsmateriel og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. For egenfremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte og indirekte omkostninger til materialer, komponenter, underleverandører og løn.

Vindmøller anskaffet i løbet af året indregnes under materielle anlægsaktiver, idet aktivet er anskaffet med henblik på at indgå i selskabets drift. Vindmøller der anskaffes med henblik på videresalg indregnes til salgspris og anskaffelsespris under henholdsvis omsætning og varekøb.

Leasingkontrakter vedrørende anlægsaktiver, hvor selskabet har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiel leasing), måles ved første indregning i balancen til laveste værdi af dagsværdi og nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse. Ved beregning af nutidsværdien anvendes leasingaftalens interne rentefod som diskonteringsfaktor eller virksomhedens alternative lånerente. Finansielt leasede aktiver behandles herefter som virksomhedens øvrige anlægsaktiver.

Som ovenfor nævnt aktiveres olieeftersforskningsomkostninger vedrørende kommercielle fund som immaterielle anlægsaktiver fra det tidspunkt, hvor fundet er erklæret kommercielt. Ved produktionsstart overføres efterforskningsomkostningerne under immaterielle anlægsaktiver til investeringer i olieudvinding under materielle anlægsaktiver.

Omkostninger og investeringer til opbygning og etablering af det tekniske produktionsanlæg tillige med rente og kursreguleringer i etableringsperioden, aktiveres under regnskabsposten materielle anlægsaktiver, investering i olieudvinding.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Med undtagelse af investeringer i olieudvinding foretages alle afskrivninger lineært over den forventede brugstid baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

Bygninger	20 - 50 år
Tekniske anlæg og maskiner	5 - 25 år
Driftsmateriel og inventar	1 - 12 år

Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under henholdsvis vareforbrug og produktionsomkostninger samt logistik-, salgs- og administrationsomkostninger.

Investeringer i olieudvinding afskrives fra produktionsstart over den vurderede kommercielle levetid efter en unit-of-production (produktionsenheder) metode på basis af producerede og producerbare mængder.

Materielle anlægsaktiver nedskrives til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Der foretages årligt nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis grupper af aktiver.

Kapitalandele i datterselskaber og associerede selskaber

Kapitalandele i datterselskaber og associerede selskaber måles efter den indre værdis metode.

Kapitalandele i datterselskaber og associerede selskaber måles i balancen til den forholdsmæssige andel af selskabernes indre værdi opgjort efter moderselskabets regnskabspraksis med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne avancer og tab.

Datterselskaber og associerede selskaber med negativ regnskabsmæssig indre værdi måles til 0 kr., og et eventuelt tilgodehavende hos disse selskaber nedskrives med moderselskabets andel af den negative indre værdi, i det omfang det vurderes uerholdeligt. Såfremt den regnskabsmæssige negative indre værdi overstiger tilgodehavendet, indregnes det resterende beløb under hensatte forpligtelser, i det omfang moderselskabet har en retlig eller faktisk forpligtelse til at dække datterselskabets underbalance.

Nettoopskrivning af kapitalandele i datterselskaber og associerede selskaber overføres under egenkapitalen til reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode, i det omfang den regnskabsmæssige værdi overstiger anskaffelsesværdien.

Andre værdipapirer

Værdipapirer, der omfatter pantebreve, der forventes beholdt til udløb, måles til amortiseret kostpris. Ved amortiseret kostpris for disse pantebreve forstås pantebrevenes resttilgodehavender optaget til en kurs, der beregnes som kursværdien (dagsprisen) ved anskaffelsen med et tidsmæssigt beregnet tillæg af forskellen mellem denne kurs og indfrielseskurs.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden. Er nettorealiseringsværdien lavere end kostprisen, nedskrives til denne lavere værdi.

Kostpris for handelsvarer samt råvarer og hjælpematerialer omfatter anskaffelsespris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Kostpris for fremstillede færdigvarer samt varer under fremstilling omfatter kostpris for råvarer, hjælpematerialer, direkte løn og indirekte produktionsomkostninger. Indirekte produktionsomkostninger indeholder indirekte materialer og løn samt vedligeholdelse af og afskrivning på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, fabriksbygninger og udstyr samt omkostninger til fabriksadministration og ledelse. Låneomkostninger indregnes ikke.

Tilgodehavender og skyldige varemellemværender med andre olieselskaber (exchange) indgår under varebeholdninger.

Finansielle aktiver

Primære finansielle aktiver klassificeres ifølge IFRS 9 i kategorier af finansielle aktiver, der måles til dagsværdi gennem resultatopgørelsen, dagsværdi med værdiregulering gennem egenkapitalen eller til amortiseret kost.

Koncernen klassificerer alle sine gældsinstrumenter, inklusiv tilgodehavender fra salg, som finansielle aktiver, der måles til amortiseret kostpris, såfremt begge af følgende betingelser er opfyldt:

- De finansielle aktiver besiddes i overensstemmelse med koncernens forretningsmodel, som har til formål at holde aktiverne med henblik på at modtage de aftalte kontraktuelle pengestrømme; og
- Kontraktvilkårene for de finansielle aktiver giver ret til at modtage pengestrømme på fastsatte datoer, som alene omfatter tilbagebetaling af hovedstol og renter på den udestående hovedstol.

Primære finansielle aktiver indenfor denne kategori måles til amortiseret kostpris ved brug af den effektive rentemetode, fratrukket eventuelle nedskrivninger.

Nedskrivninger af finansielle aktiver

Tilgodehavender med væsentlige finansielle komponenter

Nedskrivninger af finansielle aktiver med væsentlige finansielle komponenter, der måles til amortiseret kostpris foretages ud fra en individuel vurdering baseret på et forventet tab for de kommende 12 måneder fra balancedagen. Alternativt, hvis der er sket væsentlige ændringer i

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

modpartens kreditrisiko nedskrives til det forventede tab over det finansielle aktivs resterende løbetid.

Ved vurdering af hvorvidt der er sket en væsentlig forøgelse af kreditrisikoen af et finansielt aktiv siden første indregning indhentes understøttende dokumentation, der er offentligt tilgængeligt. Endvidere indgår både kvantitativ og kvalitativ information, bl.a. baseret på koncernens egen historiske registreringer, samt forecasts mv.

Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser

For tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser anvender koncernen en forenklet metode for nedskrivning, der kræver en løbende vurdering af det forventede tab over tilgodehavendets resterende løbetid.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles på indgåelsestidspunktet til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter indregnes i andre tilgodehavender, realkreditinstitutter og anden gæld. Indregning af dagsværdireguleringer afhænger af, hvorvidt der anvendes regnskabsmæssig sikring eller ikke.

Værdireguleringer af afledte finansielle instrumenter, der ikke er designet til regnskabsmæssig sikring eller opfylder kravene herfor, indregnes i resultatopgørelsen.

Koncernen designerer afledte finansielle instrumenter til sikring af fremtidige højst sandsynlige pengestrømme herunder især til sikring af fremtidige rentebetalinger på lån samt køb af elektricitet (pengestrømssikring).

Ved indgåelse af et afledt finansielt instrument i sikringsøjemed dokumenterer koncernen den økonomiske sammenhæng mellem sikringsinstrument og den sikrede risiko, herunder hvorvidt ændringer i den sikrede risikos pengestrømme modsvarer af ændringer i sikringsinstrumentets pengestrømme. Sikringsforhold indgås i overensstemmelse med koncernens vedtagne risikostyringsstrategi og -formål.

Den effektive del af dagsværdireguleringer af afledte finansielle instrumenter, der er designet til og opfylder betingelserne til pengestrømssikring, indregnes på en særskilt reserve i egenkapitalen. Værdireguleringer, der kan henføres til ineffektivitet, indregnes i resultatopgørelsen.

Akkumulerede værdireguleringer indregnet i egenkapitalen reklassificeres til resultatopgørelsen, når den sikrede transaktion gennemføres eller sikringsforholdet ophører som følge af ændringer i risikostyringsstrategien.

Modregning af finansielle instrumenter

Finansielle aktiver og forpligtelser modregnes og præsenteres som et nettobeløb i balancen, når der foreligger en juridisk ret til at modregne og det samtidig enten er hensigten at foretage nettoafregning eller realisere det finansielle aktiv og den finansielle forpligtelse samtidig.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det udførte arbejde. Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede forventede indtægter på det enkelte igangværende arbejde.

Det enkelte igangværende arbejde indregnes i balancen under tilgodehavender eller gældsforpligtelser afhængig af nettoværdien af salgssummen med fradrag af acontofaktureringer og forudbetalinger.

Omkostninger i forbindelse med salgsarbejde og opnåelse af kontrakter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de afholdes.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, indregnet under aktiver, omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Værdipapirer

Værdipapirer og kapitalandele måles til dagsværdi på balancedagen eller amortiseret kostpris, såfremt dagsværdi ikke kan opgøres pålideligt.

Egenkapital

Andelskapital

Udtræder en andelshaver efter lovligt varsel, har selskabet ret og pligt til at udbetale andelshaverens indestående på andelskontoen, dog kun i det omfang beløbet er i behold i selskabet

efter det på det ordinære repræsentantskabsmøde godkendte regnskab for det år, til hvis udløb udtrædelsen sker og kun i det omfang udbetalingen godkendes af repræsentantskabet.

Egne kapitalandele

Anskaffelses- og afståelsessummer samt udbytte for egne kapitalandele indregnes på overført resultat under egenkapitalen. Gevinster og tab ved salg indregnes således ikke i resultatopgørelsen. Kapitalnedsættelser ved annullering af egne kapitalandele reducerer andels-/selskabskapitalen med et beløb svarende til kapitalandelenes nominelle værdi.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode

Reserve for nettoopskrivning efter indre værdi omfatter nettoopskrivning af kapitalandele i datter- og associerede virksomheder i forhold til kostpris.

Reserven kan elimineres ved underskud, realisation af kapitalandele eller ændring i regnskabsmæssige skøn.

Reserven kan ikke indregnes med et negativt beløb.

Forrentning af andelskapital og udbytte

Foreslået forrentning af andelskapital og udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på OK's repræsentantskabsmøde (deklareringstidspunktet). Forrentning af andelskapital og udbytte, som forventes udbetalt for året, vises som en særskilt post under egenkapitalen.

Selskabsskat og udskudt skat

Skyldige og tilgodehavende sambeskatningsbidrag indregnes i balancen under mellemværender med tilknyttede virksomheder.

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gældsmetode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter alternative beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Andre hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser omfatter tab på kontrakter, oprydnings- og garantiforpligtelser m.v.

Hensatte forpligtelser indregnes, når koncernen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen vil medføre et forbrug af selskabets økonomiske ressourcer.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Gældsforpligtelser

Gæld til realkreditinstitutter og kreditinstitutter indregnes ved lånoptagelse til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris svarende til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, således at forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden.

Under finansielle forpligtelser indregnes tillige den kapitaliserede restleasingforpligtelse på finansielle leasingforpligtelser.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører, tilknyttede og associerede selskaber samt anden gæld, måles til nettorealiseringsværdi.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, indregnet under forpligtelser, omfatter modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende år.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser koncernens og moderselskabets pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet for året, årets forskydning i likvider samt koncernens og moderselskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Likviditetsvirkningen af køb og salg af selskaber vises separat under pengestrømme fra investeringsaktivitet. I pengestrømsopgørelsen indregnes pengestrømme vedrørende købte selskaber fra anskaffelsestidspunktet, og pengestrømme vedrørende solgte selskaber indregnes frem til salgstidspunktet.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som koncernens og moderselskabets andel af resultatet reguleret for ikke-kontante driftsposter, ændring i driftskapital samt betalt selskabsskat.

Pengestrøm til investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter betaling i forbindelse med køb og salg af selskaber og aktiviteter samt køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af koncernens og moderselskabets andelskapital og omkostninger forbundet hermed samt optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld samt betaling af forrentning til andelshaverne.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger samt kortfristede værdipapirer, og som uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger og hvorpå, der kun er ubetydelige risici for værdiændringer.

Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december

Noter

26 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Segmentoplysninger

Der gives oplysninger på koncernens aktivitetsområder, der består af følgende områder:

- Brændstof og energi
- Energi- og vandmåling
- Olieeftersforskning og -udvinding
- Energistyring og -besparelse

Segmentoplysningerne følger koncernens regnskabspraksis, risici og interne økonomistyring.

Anlægsaktiver i segmentet omfatter de anlægsaktiver, som anvendes direkte i segmentets drift, herunder immaterielle anlægsaktiver, materielle anlægsaktiver og kapitalandele i associerede selskaber.

Omsætningsaktiver i segmentet omfatter de omsætningsaktiver, som anvendes direkte i segmentets drift, herunder varebeholdninger, tilgodehavender fra salg, andre tilgodehavender, periodeafgrænsningsposter samt likvide beholdninger. Segmentforpligtelser omfatter forpligtelser, der er afledt af segmentets drift, herunder leverandører af varer og tjenesteydelser samt anden gæld.

Nøgletal

De i hoved- og nøgletaloversigten anførte nøgletal er beregnet således:

Overskudsgrad	$\frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Afkastningsgrad	$\frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Gennemsnitlige operative aktiver}}$
Operative aktiver	Operative aktiver er aktiver i alt fratrukket likvide beholdninger, andre rentebærende aktiver (inkl. aktier) samt kapitalandele i associerede selskaber.
Bruttomargin	$\frac{\text{Bruttoresultat} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Likviditetsgrad	$\frac{\text{Omsætningsaktiver}}{\text{Kortfristet gæld}}$
Egenkapitalandel	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Passiver i alt, ultimo}}$
Egenkapitalforrentning	$\frac{\text{Ordinært resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$